

Mål och budget

2023–2025

**miljöpartiet
de gröna**

Budgeten i sin
helhet finns här:

Innehållsförteckning

Budgeten i korthet	3
Förslag mål och budget	7
Skattenetto	9
Kommunstyrelsen.....	10
Nämnden för arbete och försörjning	14
Fritidsnämnden	17
Kulturnämnden	19
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden.....	22
Natur- och trafiknämnden	26
Socialnämnden	30
Utbildningsnämnden	32
Äldrenämnden	35
Överförmyndarnämnden	38
Grunden för vår budget: ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart Nacka	39

Budgeten i korthet

Förutsättningarna för mänskligt liv på jorden är fungerande ekosystem. Utan dessa finns inget samhälle och ingen budget till Nacka kommuns verksamhet för 2023–2025. Denna insikt är grunden i Miljöpartiets politik.

Men jordens ekosystem är hotade. Klimatförändringar kommer förändra förutsättningarna för liv på jorden och göra stora delar av vår planet obeboeliga. Luftföroreningar, utarmning av matjorden, försurning av haven och den pågående utrotningen av tusentals arter är allt del av vår ohållbara relation till vårt enda hem. Vetenskapen har tydligt markerat: vi behöver agera nu och hålla uppvärmningen under 2 grader. Med dagens politik är vi på väg mot mer än 3 grader. Det är oacceptabelt.

Med insikten om att vi snabbt behöver ställa om vårt samhälle för att leva inom planetens gränser gick vi i år till val på

att söka samarbeten där vi får igenom så mycket klimat- och miljöpolitik som möjligt. I förhandlingarna efter valet har vi också gjort just det och den 11 oktober ingick vi en överenskommelse med M, C, L och KD. Överenskommelsen innebär att Nacka nu tar stora steg framåt i klimat- och miljöarbetet, 25 gröna satsningar ska genomföras. Dessa är politiska förslag vi i Miljöpartiet drivit länge, och Alliansens budget för 2023 har flera likheter med våra tidigare budgetförslag. Mest omfattande är kanske satsningen på en miljö- och klimatdirektör, vilket länge varit vår högsta prioritet i att accelerera arbetet med hållbarhet i Nacka. Men i övrigt vill vi inte bryta ut enskilda exempel, för vi vet att storheten med överenskommelsen är helheten – tillsammans kommer dessa satsningar driva Nackas gröna omställning framåt i en aldrig tidigare skådad takt.

Gröna satsningar i Alliansens budget

- ♥ Miljö- och klimatdirektör: En helt ny roll med uppdrag att samordna och leda kommunens arbete med klimat- och miljömålen. Tidigare har det inte funnits någon i kommunen som ansvarat för hållbarhetsmålen, så det blir en förändring som verkligen gör skillnad. Direktören kommer dessutom ha en nyckelroll i att driva igenom resten av de förslag som förhandlats in av Miljöpartiet.
- ♥ Kommunstyrelsens miljöutskott förstärks: Kommunstyrelsens miljöutskott ska få ett tydligare uppdrag att leda, samordna och driva på kommunens strategiska och långsiktiga miljö- och

- klimatarbete och bidra till att målen i Nackas styrdokument uppnås.
- ♥ Solcellsinvesteringar: Solceller ska installeras på kommunens egna fastigheter.
- ♥ Laddinfrastruktur: Tillsammans med Nacka Energi AB och privata aktörer ska laddinfrastrukturen för elbilar byggas ut.
- ♥ Fossilfri fordonsflotta: Kommunen ska gå över till en helt fossilfri fordonsflotta.
- ♥ Energirådgivning: Kommunen satsar i ett tvåårigt projekt extra på energi- och klimatrådgivning för privatpersoner och företag i Nacka.
- ♥ Passivhus – kommunen ska i lämpligt kommande byggprojekt använda minst passivhusstandard

- ♥ Miljömärkt el i kommunen: Kommunen ska under mandatperioden bara köpa in förnybar el märkt med ”Bra miljöväl”.
- ♥ Markanvisning med klimatprofil: Kommunen ska genomföra en markanvisning för bostadsbyggande där lägst klimatpåverkan, både i byggande och drift, blir avgörande.
- ♥ Grönytefaktor: Planeringsverktyget Grönytefaktor kommer nu användas i alla kommande markanvisnings- och exploateringsavtal
- ♥ Grön- och blåstrukturprogram: I syfte att säkra de gröna och blåa sambanden, ekosystemtjänster och nackabornas närhet till naturen ska ett Grön- och blåstrukturprogram tas fram. Programmet ska knytas till arbetet med en ny översiktsplan.
- ♥ Naturvårdsplan: Kommunen ska ta fram en naturvårdsplan för att värna den biologiska mångfalden och samtidigt tillgängliggöra naturen för nackaborna.
- ♥ Våtmarksprojekt: Tio våtmarker ska restaureras.
- ♥ Rena sjöar-program: Kommunen ska säkra att Nacka har rena och badbara sjöar och vattendrag. I arbetet ska även ingå inventering av vattenkvalitet och bottensediment vid populära badställen som bryggor och kajer men som inte är kommunala badplatser.
- ♥ Badplats vid Sickla äng: En badplats ska iordningsställas
- ♥ Bilpooler: Möjligheter till bilpooler ska finnas med i alla exploateringsavtal.
- ♥ Båtpendling: Ångbåtsbryggor ska rustas upp i syfte att underlätta ökad båtpendling.
- ♥ Gröna sommarjobb: De sommarjobb som kommunen erbjuder ska nu inkludera ”gröna sommarjobb” med fokus på naturvård. Detta kan vara

inventering av invasiva arter, hjälpa till att restaurera våtmarker eller mäta vattenkvaliteten i kommunens sjöar. Med kunniga handledare kan dessa arbeten väcka kunskap och nyfikenhet hos ungdomar, samtidigt som kommunens naturvårdsarbete stärks.

- ♥ Utemiljölyft: förskole- och skolgårdarna i kommunen ska rustas upp i syfte att stimulera barn och elever till en mer aktiv utevistelse.
- ♥ Säkra skolvägar: Kommunen ska ta fram ett ”säkra skolvägar-paket” där cykelöverfarter blir tydligt uppmärkta utanför skolor, längs större skolvägar och idrottsplatser
- ♥ Höjt cykelmål: Målen och indikatorerna kring cykling ska revideras och en plan tas fram med konkreta åtgärder för att främja och underlätta cykling, där ambitionen är att 25 procent av arbetsresorna helt eller delvis ska ske med cykel. Uppdraget ska genomföras under 2023.
- ♥ Mer skyddad natur: Naturområden som är värdefulla för den biologiska mångfalden och friluftslivet och kan vara aktuella att skydda ska identifieras
- ♥ Minskad klimat- och miljöpåverkan från maten: En handlingsplan ska tas fram att minska miljö- och klimatpåverkan från kommunens livsmedelsinköp.

Vi är glada att dessa satsningar nu kommer genomföras, men vår vision för ett hållbart Nacka är mer ambitiös än så. I vår budget gör vi satsningar inte bara på klimat och miljö utan ger en helhetsbild av den politik vi vill se på alla områden. Det är politik som bygger ett inkluderande och hållbart Nacka.

Vi skapar just nu förutsättningarna för framtida Nackabors boende, resor och beteenden. Miljöpartiet ser detta som ett stort ansvar och en viktig möjlighet

– gör vi rätt investeringar möjliggör vi ett mer hållbart och inkluderande Nacka, men håller vi fast vid gamla sanningar saboterar vi för kommande generationer. I vår budget lyfter vi en rad förslag som visar den riktning vi vill att Nacka utvecklas: 15-minutersstaden, där det du behöver: idrott, rekreation, samhällsbyggnader och service finns inom gång- och cykelavstånd. När vi bygger ska vi använda hållbara material och bygga energieffektiva och flexibla lokaler. Vi vill öka fokus på återbruk i stadsutvecklingen och införa grön skatteväxling på bygglovstaxan där byggnader med hög energistandard får en lägre taxa medan de som bygger energikrävande behöver betala mer. För att de nya Nackabor som flyttar in ska etablera hållbara resmönster från början vill vi tidigarelägga investeringar i cykelvägnätet och se till att det finns säkra cykelparkeringar vid större kollektivtrafikknutpunkter. Så gör vi det enkelt att resa hela eller delar av resan med ett miljövänligt och hälsosamt färdmedel. Vi har flera förslag som skapar en stad där människor vill vara, inte bara bo. Vi vill se satellitkontor för minskat behov att pendla från Nacka och sommargångator där bilar ersätts med upplevelser och möten. Men vi vill också se till att Nacka skapas tillsammans med – inte bara för – Nackas invånare, och satsar därför på medskapande i stadsutvecklingen.

Barnperspektivet är helt centralt när vi formulerar vår politik. Nacka ska vara en trygg uppväxtkommun där barn får utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Det börjar redan i förskolan där vi satsar 10 miljoner kronor på mindre barngrupper. Vi vet också att alla inte har samma förutsättningar och gör särskilda satsningar på en mer jämlik skola. Socioekonomiska skillnader mellan olika delar av Nacka påverkar elevers

skolresultat och vi avsätter 2 miljoner kronor i extra strukturtillägg för att kompensera för skillnader och ge alla lika möjligheter att klara skolan. Även neuropsykiatrisk funktionsvariation påverkar skolgången varför vi avsätter resurser till NPF-vägledare så att skolan bättre kan möta elevers olika behov. Till sist gör vi en stor satsning på “(Kli)matlyftet” – Vi behöver äta mer vegetariskt, ekologiskt och säsongsbetonat, för klimatet, matjordarna och vår hälsas skull. För att grundlägga goda matvanor tidigt vill vi erbjuda klimat- & miljösmart mat i alla grundskolor. Med satsning på pedagogiska måltider och mer pengar på maten kan lärare och kökspersonal tillsammans prata med barn om mat, klimat och miljö och öka förståelsen för varför vi måste ändra våra matvanor. En satsning på både barnens och jordklotets hälsa!

Till sist satsar vi mer på kultur och fritid: Nacka ska ha ett rikt utbud av aktiviteter för alla åldrar och kulturen ska vara en självklar del av stadsbilden. Vi vill att alla barn och unga oavsett föräldrarnas ekonomi ska kunna prova på fritidsaktiviteter och satsar 3 miljoner på att starta en Fritidsbank som lånar ut utrustning gratis. För att alla barn ska få en värdefull första kontakt med kultur dubblar vi kulturpengen. Vi vill att även äldre Nackabor erbjuds kulturupplevelser och satsar på kultur som en hälsofrämjande satsning inom äldreomsorgen. Till sist avsätter vi pengar för att Nacka ska kunna bli en fristadskommun för kulturarbetare som riskerar förföljelse på grund av sitt kulturutövande. När auktoritära krafter växer sig starkare behövs den fria kulturen mer än någonsin och vi vill att Nacka är en stark röst för demokrati och yttrandefrihet.

Vi i Miljöpartiet deltar inte i någon tävling om Sveriges lägsta kommunal-skatt. Låg skatt är inget självändamål, och mitt i en klimatkris där utsläppen av växthusgaser behöver minska med i snitt 7 procent om året måste kommunens satsningar få kosta. I vår budget visar vi hur skattepengar kan användas för att accelerera kommunens gröna omställning och bygga ett långsiktigt hållbart samhälle. Vår vision

är en ekonomisk tillväxt som håller sig inom planetens gränser, helt enkelt för att vi som mänsklighet inte längre har råd att leva på lånade resurser. Vi ser också investeringar för ekologisk och social hållbarhet som just investeringar och inte kostnader, eftersom det på lång sikt lönar sig även ekonomiskt att lägga pengar på ett inkluderande samhälle där människor och planeten mår bra.

Miljöpartiets budget i siffror

Vi föreslår en skattesats på 18,11 kr, vilket är 13 öre mer än i Alliansens förslag. I Miljöpartiets budget finns alla Alliansens satsningar med. Utöver det satsar vi i vår budget 43 miljoner kronor extra på våra medborgares välmående. De största satsningarna i Miljöpartiets driftsbudget utöver de i Alliansens är:

- ♥ 10 Mnkr till mindre barngrupper i förskolan.
- ♥ 6 Mnkr till klimatsmart skolmat och pedagogiska måltider.
- ♥ 6 Mnkr extra till satsningar på en mer jämlik skola och fritid
- ♥ 4 Mnkr extra till kultursatsningar för båda unga och äldre
- ♥ 2 Mnkr extra på mer gröna stadsmiljöer och friskare hav
- ♥ 1 Mnkr extra till gräsrotsinitiativ i Fisksätra.

Förslag mål och budget

I Miljöpartiets budget prioriteras satsningar på våra barn, våra äldre, människor i behov av stöd, klimat och miljö samt kommunens egen personal. För att få budgeten att gå ihop föreslår vi en skattesats på 18,11 kr.

Resultat

Resultatet efter jämförelsestörande poster uppgår i Miljöpartiets budget till 136 miljoner kronor, vilket motsvarar ett resultatöverskott på 2,0 %, vilket bidrar till uppfyllelse av kommunens finansiella mål om ett resultatöverskott på 2 % över en löpande femårsperiod. Med samma skattesats även de kommande åren beräknas resultaten bli högre, vilket också krävs för en kommun i stark tillväxt. I Miljöpartiets budget finns alla Alliansens satsningar med. Utöver det satsar vi 43 miljoner kronor mer i verksamheterna och avsätter 7 miljoner kronor extra till ett högre resultat.

Resultaträkning (tkr)	Utfall 2021	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Verksamhetens intäkter	2 077 900	1 851 400	1 489 300	2 337 828	2 333 361	1 934 256
Verksamhetens kostnader	-6 919 800	7 203 106	7 052 595	7 828 158	7 770 533	6 441 439
Avskrivningar	-262 100	-311 330	-285 100	-305 217	-331 171	-360 627
Verksamhetens nettokostnader	-5 103 982	-5 663 036	-5 848 395	-5 795 547	-5 768 344	-4 867 809
Skatteintäkter (inkl avräkning)	6 020 700	6 290 900	6 424 503	6 877 330	7 249 148	7 626 838
Inkomstutjämnning	-635 700	-735 200	-737 532	-869 482	-880 706	-882 083
Kostnadsutjämnning	274 000	308 200	315 885	298 941	369 113	341 802
LSS-utjämnning	-133 300	-143 600	-143 632	-143 470	-146 961	-150 104
Regleringsavgift/bidrag	315 700	271 100	297 910	166 313	164 582	125 540
Övriga generella statsbidrag	48 500	43 100	23 856	4 800	0	0
Fastighetsavgift	166 600	172 700	174 493	181 195	181 195	181 195
Skattenetto	6 056 500	6 207 200	6 355 483	6 515 628	6 936 372	7 243 188
Utdelning kommunala bolag	26 800	26 800	26 800	16 800	8 000	8 000
Övriga finansiella intäkter	35 312	45 262	44 400	71 800	56 700	69 900
Finansiella kostnader	-57 261	-56 279	-120 901	-219 767	-213 355	-230 355
Finansnetto	4 851	15 783	-49 701	-131 167	-148 655	-152 455
Resultat före extraordinära poster	957 369	559 946	457 387	588 914	1 019 373	2 222 924
Extraordinära poster	-417 300	0	0	0	0	0
Årets resultat	540 069	559 946	457 387	588 914	1 019 373	2 222 924
jämförelsestörande poster	141 500	409 100	174 320	453 007	452 241	1 430 721
exklusive jämförelsestörande poster	398 569	150 846	283 067	135 907	567 133	792 203
Resultatöverskott	6,6%	2,4%	4,4%	2,0%	7,8%	10,4%

Verksamhetens nettokostnader

Nämndernas nettokostnader i resultaträkningen beräknas 2023 uppgå till 6 361 miljoner kronor. Av detta är 94 miljoner kronor volymökningar och 38 miljoner kronor satsningar utöver de som finns med i Alliansens budget.

Verksamheterna intäkter och kostnader 2021-2025 (tkr)	Utfall	Budget	Prognos	Budget			Plan			Plan		
	2021 Netto	2022 Netto	2022 T2 Netto	2023 Intäkt	2023 Kostnad	2023 Netto	2024 Intäkt	2024 Kostnad	2024 Netto	2025 Intäkt	2025 Kostnad	2025 Netto
Kommunstyrelsen	-166 539	-176 300	-198 469	3 761 300	-3 984 300	-224 500	3 761 300	-3 984 300	-223 000	3 761 300	-3 984 300	-223 000
Nämnden för arbete och försörjning	-166 723	-207 900	-167 400	84 500	-266 500	-182 000	84 500	-264 600	-180 100	84 500	-264 600	-180 100
Fritidsnämnden	-154 958	-165 300	-162 782	28 800	-214 620	-185 820	28 800	-210 620	-181 820	28 800	-210 620	-181 820
Kulturnämnden	-140 496	-142 000	-140 337	13 400	-163 600	-154 850	13 400	-163 600	-150 200	13 400	-163 600	-150 200
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	-33 900	-39 200	-37 225	0	-41 300	-41 300	0	-40 800	-40 800	0	-40 800	-40 800
Natur- och trafiknämnden	-311 442	-356 100	-338 100	24 940	-397 138	-372 198	24 940	-394 588	-369 648	24 940	-394 588	-369 648
Socialnämnden	-897 785	-958 100	-943 630	64 052	-1 079 150	-1 015 098	64 052	-1 074 450	-1 010 398	64 052	-1 074 450	-1 010 398
Utbildningsnämnden	-2 956 484	-3 051 500	-3 033 500	202 920	-3 408 169	-3 205 250	203 000	-3 389 250	-3 186 250	203 000	-3 389 250	-3 186 250
Äldrenämnden	-866 154	-923 100	-923 054	62 200	-1 038 370	-976 170	62 200	-1 034 420	-972 220	62 200	-1 034 420	-972 220
Överförmyndarnämnden	-8 000	-8 400	-8 445	850	-9 350	-8 500	850	-9 350	-8 500	850	-9 350	-8 500
Summa nämnder	-5 702 482	-6 027 900	-5 952 942	4 242 962	-10 602 498	-6 365 636	4 243 042	-10 565 978	-6 322 936	4 243 042	-10 565 978	-6 322 936
Tunnelbanan KPI	-445 100	-18 200	-83 232	0	-65 799	-65 799	0	-21 155	-21 155	0	-12 782	-12 782
varav redovisas som finansiell kostnad	442 800	15 150	80 232	0	62 799	62 799	0	18 155	18 155	0	9 782	9 782
KS oförutsett	-18 600	-20 000	-20 000	0	-20 000	-20 000	0	-20 000	-20 000	0	-20 000	-20 000
Övergripande verksamhet	619 400	387 914	127 547	1 032 055	-438 916	593 139	850 252	-272 659	577 592	1 722 261	-244 134	1 478 127
varav försäljning av mark	32 900	641 493	234 500	646 795	0	646 795	347 100	0	347 100	1 444 019	0	1 444 019
Verksamheternas nettokostnader	-5 103 982	-5 663 036	-5 848 395	5 275 017	-11 064 414	-5 795 547	5 093 294	-10 861 638	-5 768 344	5 965 303	-10 833 112	-4 867 809

Förändring med minustecken i tabellen betyder en utökad budget

Finansiell verksamhet

Internräntan

Prognoserna för ränteläget 2023 har stigit under innevarande år och osäkerheten är väldigt hög. För att ge stabilitet åt kommunens verksamheter så behåller vi internräntan oförändrad på 1,25 procent under 2023, men om utvecklingen fortsätter enligt prognos kommer internräntan att höjas 2024.

Miljöpartiet föreslår också en kostnadsneutral modell med ”grön skatteväxling” inom internräntan, där investeringar som motverkar uppfyllelsen av kommunens miljömål belastas med högre ränta och investeringar som bidrar till att uppfylla dessa får lägre ränta.

Internhyror

Miljöpartiet har länge drivit på att hyresersättningen för skollokaler ska brytas loss ur skolpengen och ersättas i ett system vid sidan om denna. Det är viktigt att alla skolor via skolpengen får lika mycket pengar per elev till den pedagogiska verksamheten. Det är också viktigt att extra pengar som

tilldelas för socioekonomiska skillnader inte äts upp av höga hyreskostnader. Vi tror att en sådan förändring av skolpengen ger ett bättre incitament till lokaliteten att driva på en utveckling mot energisnålare, flexiblare, mer välutnyttjade lokaler och på sikt lägre lokalkostnader för Nackas skolor.

Nya lokaler är oftast dyrare än gamla. Därför vill vi att kommunen utnyttjar det tillägg i Skolförordningens 14:e kap. 6§ som utbildningsminister Gustav Fridolin (MP) drev igenom 2018. Det nya tillägget gör det möjligt att ge extrapengar till en skola för höga kostnader ”på grund av kommunens investering i nya lokaler, renovering av befintliga lokaler eller någon annan omständighet.”

Pris- och lönekompensation

Budgeten ger i år ingen generell kompensation för löne- och prisökningar under budgetperioden 2023–2025, men viss kompensation ges till prioriterade verksamheter

genom checkhöjningar. Även inom myndighet och huvudmannaheter ges en viss kompensation för löneökningar. Kompensation ges också för ökande energikostnader och kostnadsökningar på grund av prisuppräkningar enligt avtal.

Det har länge talats i generella termer om ”effektivisering genom digitalisering”. Eftersom vi nu står inför ett historiskt tekniksprång där robotisering och artificiell intelligens kommer att avlasta mer och mer av mänskligt arbete, tror vi att det nu på riktigt finns stora effektiviseringsvinster att hämta genom digitalisering under de kommande åren.

Skattenetto

Miljöpartiet föreslår en höjning av skattesatsen med 13 öre. Vi ser inget självändamål i att tävla om Sveriges lägsta skattesats. Särskilt inte med de stora osäkerheter om ekonomins utveckling i skuggan av kriget i Ukraina, och alla de behov som finns för att trygga välfärden, bidra till de uppfyllelse av de globala klimatmålen och bygga ett hållbart samhälle. I skattenettet ingår utöver kommunal-skatten alla de olika bidrag kommunen erhåller från staten, men även de utjämningsbidrag kommunen betalar in till staten.

Skattenetto (tkr)	Utfall 2021	Budget 2022	Prognos T2 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Skatteintäkter (inkl avräkning)	6 020 700	6 290 900	6 424 503	6 877 330	7 249 148	7 626 838
Allmän kommunalskatt	5 882 000	6 270 500	6 274 403	6 877 330	7 249 148	7 626 838
Avräkning	138 700	20 400	150 100	0	0	0
Generella statsbidrag och utjämning	35 800	-83 700	-69 020	-361 702	-312 776	-383 651
Inkomstutjämning	-635 700	-735 200	-737 532	-869 482	-880 706	-882 083
Kostnadsutjämning	274 000	308 200	315 885	298 941	369 113	341 802
LSS-utjämning	-133 300	-143 600	-143 632	-143 470	-146 961	-150 104
Regleringsavgift/bidrag	315 700	271 100	297 910	166 313	164 582	125 540
Införandebidrag	0	0	0	0	0	0
Övriga generella statsbidrag	48 500	43 100	23 856	4 800	0	0
Fastighetsavgift	166 600	172 700	174 493	181 195	181 195	181 195
Summa skattenetto	6 056 500	6 207 200	6 355 483	6 515 628	6 936 372	7 243 188

Finansnetto (tkr)	Utfall 2021	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Finansiella intäkter	62112	72062	71200	88600	64700	77900
Ränta på lån till koncernen	13839	13417	17800	42000	58200	69600
Koncernbidrag till Nacka stadshus från NEAB	26800	26800	26800	16800	8000	8000
Avgår ej utdelningsbart från Nacka stadshus	-10000	-10000	-10000	-8000	-6000	-6000
Försäljning av bostadsrätter	28191	40500	34800	35000	0	0
Övriga finansiella intäkter	3282	1345	1800	2800	4500	6300
Finansiella kostnader	-57261	-56279	-120901	-219767	-213355	-230355
Ränta lån	-7094	-12583	-14300	-69500	-113200	-169000
Finansiell pensionskostnad	-11322	-18860	-18869	-78769	-72200	-41473
Försäljning av bostadsrätter	-10476	0	-1000	0	0	0
Medfinansiering av tunnelbanan	-24824	-15150	-80232	-62799	-18155	-9782
Övriga finansiella kostnader	-3545	-9687	-6500	-8700	-9800	-10100
Summa finansnetto	4851	15783	-49701	-131167	-148655	-152455

Kommunstyrelsen

Miljöpartiet har i många år pekat på Nacka kommuns blinda fläck när det gäller att vara “bäst på att vara kommun”: klimat- och miljöarbetet. I och med den överenskommelse som vi ingått med Alliansen blir det ändring på det och äntligen ger vi oss in i matchen om bästa klimat- och miljöpolitiken.

Nacka har hittills saknat styrning mot klimat- och miljömålen och ansvaret för frågorna har varit otydligt fördelat. Från och med 2023 kommer Kommunstyrelsens miljöutskott få ett tydligare och starkare mandat att samordna arbetet med hållbarhetsfrågorna. Kommunen ska också anställa en miljö- och klimatkonsult med tillräckliga resurser, ekonomiska såväl som personella, för att kunna leda och samordna miljö- och klimatarbetet i kommunen, främst det strategiska arbetet och där det finns behov av samordning mellan olika enheter och verksamheter.

Agenda 2030 spänner över alla områden och måste integreras på alla plan. Direktören kommer dessutom ha en nyckelroll i att driva igenom nya planer som förhandlats in i budget av Miljöpartiet, bland annat en plan för utbyggnad av solceller på kommunala fastigheter, laddinfrastruktur för elbilar (i samverkan med Nacka Energi AB och privata aktörer), övergången till en fossilfri bilflotta 2023 samt en handlingsplan för att minska miljö- och klimatpåverkan från kommunens livsmedelsinköp. Vi vill att kommunen omvärldsbevakar i jakt på hållbara initiativ att ta efter och ingår i relevanta samarbeten för att dela goda exempel

och kunskap med andra. Vi vill också att kommunen samordnar hållbarhetsarbetet bättre med näringsliv och ideell verksamhet för att hitta nya vägar framåt genom nätverket *Klimatneutrala Nacka*. Parallellt med att vi minskar vår klimatpåverkan måste vi dock också anpassa kommunen efter de klimatförändringar som redan är att vänta, oavsett hur vi agerar från och med nu. Det är positivt att kommunen ska arbeta mer med beredskapsfrågor – och för oss är det givet att en stor del av detta arbete fokuseras på klimatrelaterade kriser då dessa är ett faktum i en väldigt nära framtid.

Det vi bygger här och nu präglar både samtid och framtid. Miljöpartiet vill att Nacka jobbar för en hållbar stad. Det betyder att nya detaljplaner ska stödja ett hållbart nyttjande av kommunens mark. Med hållbart menas att markförsäljningar tar hänsyn till ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet. Det kan handla om hur vi skapar byggnaderna och hur de ser ut, att vi tar tillvara det naturen ger oss, bygger olika typer av bostäder, bevarar skogar och grönområden, skapar parker, lekplatser, skolor och fritidsanläggningar. Om kommunen bara arbetar mot att få det största möjliga ekonomiska värdet så missar vi andra viktiga värden som bygger ett samhälle: att människor trivs och vill bo här, att det vi bygger och skapar är något att vara stolta över och att vi får en blandad, levande stad. Det betyder att vi viktar värden mot varandra och även tittar på långsiktiga mål, inte bara de pengar vi kan få här och nu.

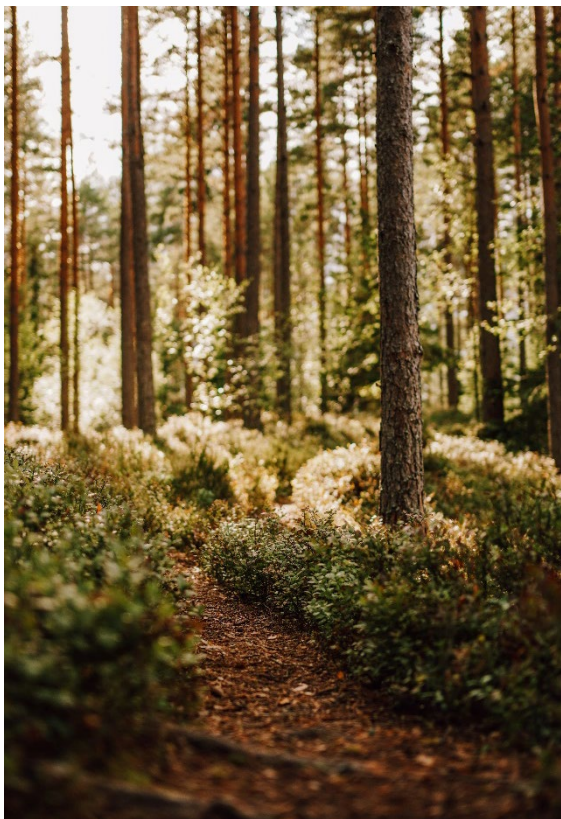
För att nå klimatmålen och samtidigt bygga en trivsamt kommun behöver personbilar i hög utsträckning ersättas med cykel, kollektivtrafik men också bilpooler där vi utnyttjar yta och fordon mer effektivt. Vi är glada över att ha påverkat kommunen att tydligare lyfta in bilpooler som alternativ i kommande exploateringsavtal. Vi behöver planera för framtidens tekniska lösningar för transporter och byggnation. Till exempel vill Miljöpartiet utreda förutsättningarna för en vätgasmack i Nacka och ta kontakt med en intressent som är villig att anlägga en sådan, samt anlägga teknikkulvertar där alla ledningar går i samma tunnlar vilket underlättar för underhåll och utbyggnad av ny teknik genom att vi slipper gräva upp gatan varje gång något ska göras under jord. Vi vill återanvända sprängsten från bygget av tunnelbanan i arbetet för ett tystare Nacka och anlägga gröna bullerskydd längs Värmdöleden och där det är lämpligt som avskiljare mellan gång- och cykelbanor samt annan trafik. Vi ser vi positivt på att kommunen alltmer använder grönska och skelettjordar i stadsplaneringen för att skapa bättre dagvattenhantering, men

vi tror mer behöver göras för att säkra Nacka mot skyfall och rening av dagvatten. Vi vill se skelettjordar med biokol där dagvatten kan tas om hand, fördröjas och renas samtidigt som vi får livskraftiga träd som bidrar till en bra närmiljö.

Medan mycket av vår politik för en mer ekologiskt hållbar stad nu kommer genomföras har Miljöpartiet också en rad förslag på hur vi bygger ett mer socialt hållbart Nacka. Grundpelaren i detta är att bygga blandat så att människor med olika bakgrund, ålder och livssituation bor grannar. Vi har en rad förslag för att uppnå detta, till exempel vill vi anvisa mark för bostadsrättsföreningar med en social hållbarhetsprofil som upplåter en andel ungdomsbostadsrätter för unga vuxna till ett rabatterat pris, men också se till att kommunen inför en kommunal hyresgaranti som ska regleras i markanvisningsavtal. Vi vill se till att utnyttja dyrbar mark i centrala lägen på bästa sätt genom tredimensionell fastighetsbildning. Till exempel kan vi i bergrum lagra snö från vinterväghållningen som kan ge fjärrkyla på sommaren eller använda bergrum till parkering, odling, kretsloppspark, idrott, småindustri, kulturlokaler eller annat. Vi har också förslag på hur Nackas närcentrum kan bli mer levande och trivsamma både med mindre satsningar, som offentliga toaletter och dricksfontäner, men också med kommunala satellitkontor. Om fler slipper pendla från Nacka och i stället kan hyra en plats på ett lokalt satellitkontor minskar rusningstrafiken samtidigt som det lokala näringslivet får större underlag för exempelvis lunchrestauranger.

En viktig del av stadsplanering är att också ge plats åt det som inte är bebyggelse. Vi är glada över att överenskommelsen nu gör att ett nytt grönska- och blåstrukturprogram tas fram

och att kommunen inom ramen för arbetet med en ny översiktsplan ska ta fram förslag på värdefull natur som är aktuell att ge skyddad status. Det är också positivt att en satsning görs på förskole- och skolgårdarna i syfte att stimulera barn och elever till en mer aktiv utevistelse. Att ge möjligheter för barn och unga att vistas i och lära sig om naturen är en viktig pedagogisk uppgift som vi vill att kommunen tar på större allvar. I avsaknad av en Naturskola vill vi starta en mobil version likt Stockholm Kommuns "Fältlabbet". Verksamheten bör läggas under Valfärd samhällsservice som även har hand om bibliotek, kultur- och musikskola. Om Naturskolan läggs här blir det ingen belastning för den kommunala skolans budget samtidigt som både kommunala och privata skolor kan nyttja den på lika villkor.

Det är spännande att Nacka växer och blir stad men arbetet skulle bättre behöva förankras hos Nackabor, näringsliv och civilsamhälle. Vi tror att

kultur samt deltagande och medskapande processer har en viktig roll att spela för en socialt hållbar stadsbyggnad. Därför flyttar vi pengar i Alliansens budget från CNAB till ett medskapande projekt där tidiga dialoger om platsers utveckling kan göras tillsammans med människor för att utveckla livsmiljöer.

Våra satsningar:

Tack vare vår överenskommelse med Alliansen kommer stora, viktiga satsningar på klimat och miljö som vi föreslagit i tidigare års budgetar nu bli verklighet. I vår budget inkluderar vi utöver detta ytterligare satsningar på att bygga ett hållbart och inkluderande Nacka. Vi tar omtag kring Naturskolan och föreslår i år en mobil variant med inspiration från Stockholm Stads "Fältlabbet" som tack vare sin utformning är mer lättillgänglig.

Miljöpartiet har ända sedan 2012 föreslagit att hyran för skollokaler ska ersättas vid sidan om skolchecken. Det är viktigt att alla skolor genom skolpengen får lika mycket pengar per elev till den pedagogiska verksamheten. Underskott uppkomna p.g.a. dagens bristfälliga marknadsanpassade styrmodell är väldigt svåra att hantera på ett rättvist sätt. Vårt förslag brukar röstas ner så i år föreslår vi även en enklare lösning som prövats rättsligt i en prejudicerande dom. Den förändring av Skolförordningens 14:e kap. 6§ som Miljöpartiet drev igenom 2018 tillåter att ge extra bidrag utöver skolchecken till kommunala skolor som fått extra höga lokalkostnader p.g.a. om- och nybyggnader eller annat, utan att det ses som otillbörligt gynnande av kommunala skolor gentemot friskolor.

Slutligen ger vi Kommunstyrelsen i uppdrag att skapa möjligheter för fler satellitkontor i Nacka, så att trycket på

våra pendlingsstråk kan minska i rusningstrafik samtidigt som det lokala näringslivet gynnas. Vi flyttar pengar från Alliansens satsning på kommunens

kommunikationsbolag CNAB till ett medskapande projekt för att utveckla livsmiljöer tillsammans med Nackas invånare.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 13 öre så har vi utöver Alliansens budgetförslag möjlighet att föreslå:

♥ Ökad ram 1,5 mnkr för att starta en mobil Naturskola under Välfärd samhällsservice

Kommunstyrelsen	Bokslut	Budget	Prognos	Förändring			Budget 2023			Skillnad 2022/2023	
	2021	2022	2022 T2	Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%
Driftbudget (tkr)											
Kommunfullmäktige	-4 828	-3 400	-3 922	0	-100	-100	0	-3 500	-3 500	-100	2,9%
Revision	-2 800	-3 000	-3 000	0	-200	-200	0	-3 200	-3 200	-200	6,7%
Kommunstyrelsen	-92 200	-87 600	-92 760	4 500	-6 600	-6 600	3 600	-93 300	-89 700	-2 100	2,4%
Stadsledningskontoret	-36 665	-44 400	-43 888	-1 000	-7 200	-7 200	77 400	-130 000	-52 600	-8 200	18,5%
Stöd och serviceenheter	-11 586	-16 400	-17 410	1 000	-200	-200	180 800	-196 400	-15 600	800	-4,9%
Enheten för bygg och anläggning	-7 204	-9 300	-10 300	9 300	0	0	0	0	0	9 300	-100,0%
Fastighetsenheten	28 195	23 000	12 000	-16 700	0	0	651 400	-645 100	6 300	-16 700	-72,6%
Särskilda fastighetsobjekt	-9 427	-10 000	-10 000	-1 000	0	0	41 400	-52 400	-11 000	-1 000	10,0%
Stadsutveckling	-2 418	-6 000	-6 500	-6 600	-2 800	-2 800	0	-15 400	-15 400	-9 400	27,3%
Myndighets- och huvudmannaenheter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Välfärd skola	4 261	10 700	10 678	0	-9 700	-9 700	2 140 000	-2 139 000	1 000	-9 700	-90,7%
Välfärd samhällsservice	7 775	10 000	6 993	0	-9 000	-10 500	666 700	-665 700	-500	-10 500	-105,0%
Brandförsvaret	-39 642	-39 900	-40 360	0	-400	-400	0	-40 300	-40 300	-400	1,0%
Summa	-166 539	-176 300	-198 469	-10 500	-36 200	-37 700	3 761 300	-3 984 300	-224 500	-48 200	27,3%
Förändring med minustecken i tabellen betyder en utökad budget			Miljöpartiet satsar	1 500 000 kr	mer än Alliansen						

Nämnden för arbete och försörjning

Krig i Europa och tuffare ekonomiska tider skapar ökad utsatthet och vi vill se till att Nacka finns där för människor som behöver stöd. Nämnden för arbete och försörjning har en viktig uppgift i detta.

Människor som behövt fly ska i Nacka ha möjlighet att skapa en ny trygg tillvaro. Kommunen ska vara lyhörd för hur mottagandet kan fungera bättre och ta vara på förslag på hur dessa människor bättre kan bygga upp en stabil tillvaro och komma in i samhället. Att lära sig svenska är en viktig del av detta och bör erbjudas alla flyktingar, även de som kommit från Ukraina. Många av de personer som flyr kommer inte kunna återvända utan bör ges möjlighet att bygga en ny tillvaro i Sverige med jobb och bostad, och de som kommer till Nacka ska ses som en tillgång för kommunen. Med rätt insatser kan de snabbt komma i arbete, men den tuffa bostadsmarknaden i kombination med kommunens regel att man utan undantag måste lämna sin tillfälliga bostad efter etableringsfasens två år gör att många inte kan bo kvar i Nacka. Det blir en förlust för kommunen som investerat i dessa personer, och vi vill följa upp hur många nyanlända i egen bostad som finns kvar i Nacka efter etableringsperiodens slut och se över regelverket för att kunna göra en individuell bedömning.

Enligt socialtjänstlagens riktlinjer ska man arbeta utifrån en helhetssyn som innebär att se till alla de behov som finns i en familj som kommit på ekonomiskt obestånd. Vi vill att

kommunen ser över om denna helhet verkligen tas in i nämndens arbete eller om det behövs ytterligare samarbete över nämndgränserna. En digital och automatiserad ansökningsprocess har många fördelar men kan bli ett hinder för de som inte har kunskap eller egen dator. Ingen ska få avslag på sin ansökan bara för att ansökningsprocessen är för komplicerad.

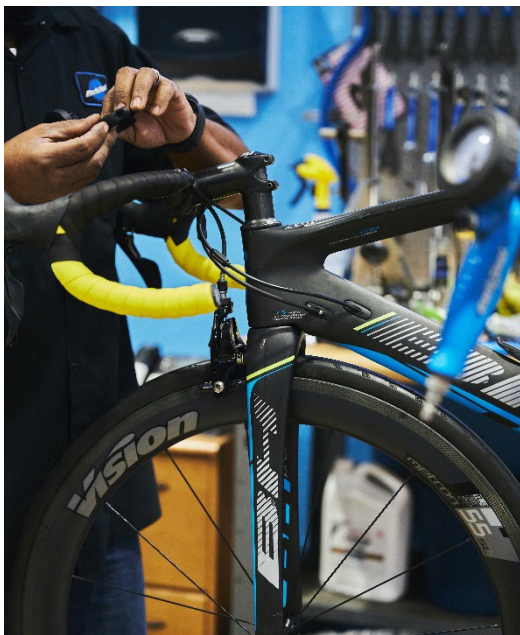

Kommunen erbjuder i dagsläget flera sommarjobb till ungdomar, vilket ger en viktig erfarenhet och väg in på arbetsmarknaden. Som del av överenskommelsen mellan Alliansen och Miljöpartiet kommer de kommunala sommarjobben utvecklas till att också inkludera "gröna sommarjobb" för gymnasieungdomar med fokus på naturvård. Detta kan vara

inventering av invasiva arter, att hjälpa till att restaurera våtmarker eller mäta vattenkvaliteten i kommunens sjöar. Med kunniga handledare kan dessa arbeten väcka kunskap och nyfikenhet om natur och miljö hos ungdomar samtidigt som kommunens naturvårdsarbete stärks.

Sedan oktober 2021 är Fisksätra av polisen klassat som ett särskilt utsatt område. Forskningen visar att ekonomisk utsatthet och segregation är en grogrund för kriminalitet. Miljöpartiet satsar därför även i år på förebyggande och trygghetsskapande arbete genom Fisksätraakademien som får resurser att driva projekt initierade av Fisksätrabor. Vi tror inte tuffare tag och övervakningskameror är en långsiktig lösning utan vill i stället lyssna på invånarnas idéer och skapa en känsla av egenmakt.

Det säkerhetspolitiska läget och klimatförändringar i världen kommer leda till fler människor på flykt i världen och Nacka kommun kommer även i framtiden behöva ta emot människor på flykt, något vi vill se i planeringen av kommunens organisation.

Vi ser att Nämnden för arbete och försörjning också kan ha en roll att spela i att skapa bättre förutsättningar för ett hållbart arbetsliv, och vill utreda hur kommunen kan tillskapa fler flexibla arbetskontor i Nacka. Om fler slipper pendla från Nacka och i stället kan hyra en plats på ett lokalt satellitkontor minskar rusningstrafiken samtidigt som det lokala näringslivet får större underlag för till exempel lunchrestauranger.

Nacka behöver bättre utnyttja potentialen i samarbete mellan nämnder och jobba mot flera mål samtidigt. Vi vill i ett pilotprojekt se hur att Nackas arbete för ökad cykling kombineras med arbetsträning med mobila cykelverkstäder längs viktiga pendlingsstråk i samarbete med Natur- och trafiknämnden. Dessutom vill vi ge Kulturnämnden och Nämnden för arbete och försörjning i uppdrag att omfördela arbetsuppgifterna för tjänstepersonerna så att en medarbetare blir kultursamordnare med uppgift att möjliggöra och tillgängliggöra kultur för barn och unga.

Våra satsningar

Miljöpartiet satsar på långsiktiga och lokalt förankrade insatser i Fisksätra. Vi vill möjliggöra för nyanlända att det när det är motiverat få bo kvar i sin etableringsbostad under ytterligare en förutbestämd tid, till exempel för att avsluta en utbildning. Miljöpartiet vill också verka för en sammanhållen socialtjänst i Nacka.

Vi tror att digitaliserade processer i regel är bra men ser också utmaningar och avsätter därför pengar till hjälp med att lotsa de sökande genom den digitala ansökningsprocessen. Vi föreslår också en särskild satsning på ett nämnd-övergripande projekt med mobila cykelkök och en kultur-samordnare.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 13 öre så har vi utöver Alliansens budgetförslag möjlighet att föreslå:

- ♥ Ökad ram 1 mnkr Fisksätraakademin
- ♥ Ökad ram 400 tkr etableringsboendestöd
- ♥ 200 tkr i riktade insatser för att förenkla ansökningsprocessen för ekonomiskt bistånd
- ♥ Ökad ram 300 tkr pilotprojekt tillsammans med NTN "Arbetsträning i cykelkök"

Nämnden för arbete och försörjning	Bokslut	Budget	Prognos	Förändring			Budget 2023			Skillnad 2022/2023	
	2021	2022	2022 T2	Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%
Driftbudget (tkr)											
Grundläggande vuxenutbildning,check	-9 090	-10 000	-8 000	0	0	0	1 500	-11 500	-10 000	0	0,0%
Gymnasial vuxenutbildning,check	-10 661	-24 000	-9 000	13 500	0	0	35 000	-45 500	-10 500	13 500	-56,3%
Svenska för invandrare, check	-14 110	-17 400	-12 400	4 000	-1 500	-1 500	1 000	-15 900	-14 900	2 500	-14,4%
Arbetsmarknadsinsatser, check	-10 083	-13 000	-11 500	1 000	0	0	0	-12 000	-12 000	1 000	-7,7%
Arbetsmarknad, övrigt	-15 164	-18 500	-11 500	5 500	0	-300	2 500	-15 800	-13 300	5 200	-28,1%
Fisksätraakademin	0	0	0	0	0	-1 000	0	-1 000	-1 000	-1 000	0,0%
Ekonomiskt bistånd	-67 145	-70 000	-60 000	8 000	0	0	2 000	-64 000	-62 000	8 000	-11,4%
Ensamkommande barn	1 374	0	0	0	0	0	10 000	-10 000	0	0	0,0%
Flyktningmottagande	6 000	2 000	2 000	-2 000	0	-400	30 000	-30 400	-400	-2 400	-120,0%
Nämnd och nämndstöd	-1 485	-1 800	-1 800	0	0	0	0	-1 800	-1 800	0	0,0%
Myndighet och huvudmannauppgifter	-46 359	-55 200	-55 200	0	-700	-900	2 500	-58 600	-56 100	-900	1,6%
Summa	-166 723	-207 900	-167 400	30 000	-2 200	-4 100	84 500	-266 500	-182 000	25 900	-12,5%
Förändring med minustecken i tabellen betyder en utökad budget			Miljöpartiet satsar	1 900 000 kr	mer än Alliansen						

Fritidsnämnden

Miljöpartiet vill se ett Nacka där alla har tillgång till en rik fritid. I linje med vår vision om 15-minutersstaden vill vi att idrottsytor och fritidslokaler blandas med övrig bebyggelse i stället för att samlas på ett fåtal större idrottsområden. Med mindre materialbodas i anslutning till små idrottsytor får vi också en mer utspridd infrastruktur och möjligheter att idrotta lokalt med tillgång även till material. Vi utgår från barnperspektivet och vill att barn och unga ska kunna ta sig till och från träningen till fots, med cykel eller kollektivtrafik.

En grundbult i Miljöpartiets politik är att vi ska nyttja våra resurser mer effektivt. Vi har i många år drivit på för att energieffektivisera kommunens fritidsanläggningar och hade detta gjorts tidigare hade miljoner sparats. Det handlar både om hur vi placerar och samplanerar idrottsytor för att kapa kostnader, och om hur vi arbetar med låg energiförbrukning och annat som sänker driftskostnaderna. Detta livscykelperspektiv på kostnader ska i och med överenskommelsen mellan Miljöpartiet och Alliansen nu ligga till grund för nya investeringar och den miljö- och klimatdirektör som nu ska anställas kommer vara en nyckelspelare i att driva effektiviseringen framåt. Vi hoppas därför att se stora förbättringar de kommande åren. På samma sätt som kommunen behöver följa upp de ekonomiska kostnaderna för sina anläggningar behöver vi ha koll på de eventuella ekologiska effekterna. Konstgräsplaner har av Naturvårdsverket pekats ut som en miljöfarlig

verksamhet och spridningen av mikroplaster från granulatet är ett potentiellt hot mot Nackas natur. Det är bra att Alliansen i budgeten satsar på granulatfällor, men vi vill se en ordentlig utredning av hur konstgräsplanerna i Nacka sköts och vilka alternativ som finns till nuvarande granulat. Arbetet kan med fördel samordnas av miljö- och klimatdirektören.

Samma effektivitetsperspektiv behövs för att säkra idrottsytor när Nacka bygger stad – vi behöver hitta sätt att samutnyttja ytor bättre. Det är bra att kommunen arbetar med flexibel lokalanvändning och vi vill ta detta ett steg längre, med tredimensionell fastighetsbildning och kreativa lösningar, där vi till exempel:

Använder kommunens berggrum till idrottsanläggningar

Förlägger Värmdöleden genom centrala Nacka i en tunnel och möjliggör byggande av bostäder och fler idrottsanläggningar i centralt läge utan att exploatera Ryssbergens naturskog.

Ser över om värmeslingor kan läggas under konstgräsplaner, för att möjliggöra spel året om, såklart drivet av en klimatsmart värmekälla, exempelvis solvärme.

Utforskar möjligheten att anlägga fler planer för spontanidrott runtom i Nacka

Samutnyttjande är aktuellt även när det gäller utrustning. Dyr utrustning gör att vissa tvingas välja bort sin drömsport, samtidigt som barns utrustning ofta är dåligt utnyttjad, då unga snabbt växer ur både hockeyrör och ridskor. Vi vill därför starta en Fritidsbank, där barn och vuxna kan låna utrustning gratis. Fritidsbanker i Sverige har visat sig öka möjligheten för invånare att röra på sig och gör att utrustning som annars spenderat mycket tid i förråd används mer effektivt.

Våra satsningar

Vi vill energieffektivisera kommunens fritidsanläggningar. Merkostnaden för att bygga energieffektiva idrottshallar är marginell och sparas in redan på ett par år. Tyvärr görs inte detta då det både saknas en strategi och brister i kunskap och erfarenhet om hur klimat-

och miljökrav ställs. När kommunen nu ska använda ett livscykelerspektiv i planering av investeringar och när en klimat och miljödirektör nu anställs hoppas vi se stora förbättringar och i längden lägre driftskostnader för fritidsanläggningar i Nacka. Vi är också glada över att Alliansen fångat upp vårt förslag om miljöstyrande bidrag för föreningar som till exempel vill minska sina driftskostnader.

Vi satsar på en Fritidsbank i Nacka som gör det möjligt för fler att testa aktiviteter och sporter utan att lägga stora summor på utrustning. Till sist föreslår vi en satsning på simskolan för att alla barn ska lära sig simma. Vi vill införa simskola för barn i ÅK 1-ÅK 3 och titta på hur simskoleavgiften kan differentieras så att hushåll med lägre inkomst kan få en lägre taxa.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 13 öre så har vi utöver Alliansens budgetförslag möjlighet att föreslå:

- ♥ Ökad ram 3 mnkr Fritidsbank
- ♥ Ökad ram 1 mnkr Simskola

Fritidsnämnden driftbudget (tkr)	Bokslut			Prognos			Förändring			Budget 2023			Skillnad 2022/2023	
	2021	2022	2022 T2	Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%			
Verksamhet	-35 125	-36 100	-35 623	-800	-400	-4 400	2 300	-43 600	-41 300	-5 200	14,4%			
Fritidsanläggningar hyra/drift	-110 630	-119 600	-117 718	-6 100	-9 120	-9 120	26 500	-161 320	-134 820	-15 220	12,7%			
Nämnd och nämndstöd	-1 020	-1 100	-1 081	0	0	0	0	-1 100	-1 100	0	0,0%			
Myndighet & Huvudmannauppgifter	-8 184	-8 500	-8 360	0	-100	-100	0	-8 600	-8 600	-100	1,2%			
Summa	-154 958	-165 300	-162 782	-6 900	-9 620	-13 620	28 800	-214 620	-185 820	-20 520	12,4%			
Förändring med minustecken i tabellen betyder en utökad budget			Miljöpartiet satsar	4 000 000 kr	mer än Alliansen									

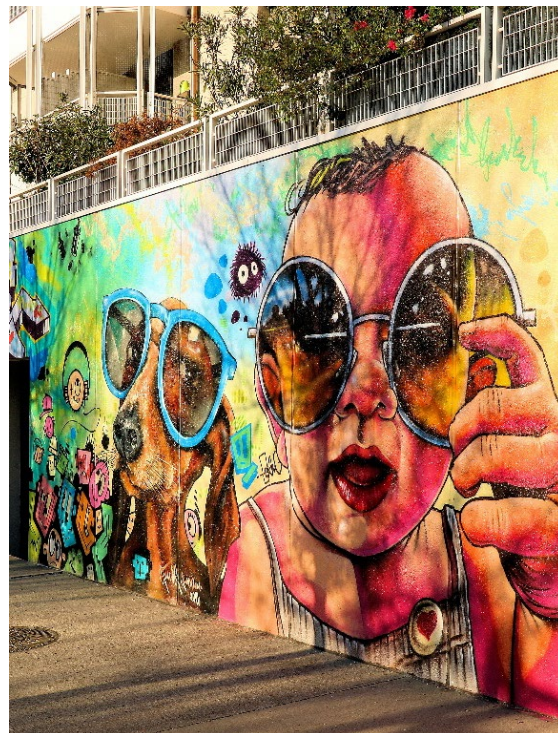

Kulturnämnden

Miljöpartiet vill se ett rikt kulturliv i Nacka där kritiska perspektiv får höras, där alla röster kommer till tals och där konst och gestaltning är en självklar del av stadsmiljön.

Kulturen ska finnas nära och tillgänglig för alla i Nacka, oavsett ålder, bakgrund eller kön. Vi vill att alla ska kunna utveckla sin skapande förmåga och vara aktiva deltagare i kulturlivet. Kulturnämnden bör arbeta för att barn ska välja aktivitet utifrån intresse och inte utifrån normerande förväntningar, men samtidigt ska kommunens resurser fördelas rättvist mellan flickors och pojkars kulturaktiviteter. Förskolan och skolan är viktiga kulturbärare och vi vill att kulturen tar än större utrymme i barnens vardag. Vi vill också i ett samarbete med Aldrenämnden se till att Nackas äldre invånare får tillgång till kulturupplevelser som del av det hälsofrämjande arbetet inom äldreomsorgen. Musik, teater och bildkonst har en positiv effekt på depression som tyvärr drabbar många äldre. Dessutom har kulturupplevelser visat sig kunna förebygga demens.

Kulturen ska vara närvarande i den fysiska miljön: när vi bygger nytt i kommunens närcentrum ska platsens historia inte gå förlorad, och plats måste avsättas för konst, mötesplatser och kulturyttringar. Minst en procent av investeringar i det offentliga rummet ska användas till konst och gestaltning och vi vill avsätta plats och resurser till spontankonst.

Det är spännande att Nacka växer och bygger stad, men arbetet skulle bättre behöva förankras hos Nackaborna, näringslivet och civilsamhället. Vi tror att konst och medskapande har en viktig roll att spela i utvecklingen av Nacka och flyttar pengar i Alliansens budget från CNAB till ett medskapande projekt där tidiga dialoger om platsers utveckling kan göras tillsammans med människor för att utveckla livsmiljöer. Dessutom vill vi att kommunen ökar kunskapen om och användandet av kulturdriven stadsutveckling, så att kultur och kulturmiljö ska ses som en resurs vid stadsplanering och integreras när vi bygger nytt. Så säkras ytor för kulturutövande och platsens unika kvaliteter stärks. När vi bygger nya skol-

fritids- och kulturlokaler ska vi optimera dem så att de kan nyttjas av så många som möjligt och inte står tomma delar av dygnet eller året. Vi vill dock se över möjligheten att låta barn och unga boka lokaler eller studios kostnadsfritt när lokalerna står outhyrda. Vi vill också säkerställa att effektivt utnyttjande av lokaler inte sker på bekostnad av enskilda verksamheters unika behov. Miljöpartiet vill se en översyn med fokus på förenklingar av regler för att kunna bli auktoriserad som aktör eller anordnare av kulturverksamhet så att även egenföretagare och mindre kulturutövare har möjlighet att erbjuda kurser inom ramen för kulturskolan. Vi vill också utreda flerårsavtal för finansiering av verksamhetsbidrag som idag är ettåriga. Detta också som en del av att göra det lättare för privata aktörer som behöver mer förutsägbarhet än vad ettåriga avtal ger.

Fri kultur och demokrati går hand i hand och Miljöpartiet vill att Nacka blir en fristadskommun och ansluter sig till den internationella organisationen ICORN:s fristadsprogram för att hjälpa kulturarbetare i behov av skydd. När

auktoritära krafter växer sig starkare behövs den fria konsten mer än någonsin.

Vi vill också utnyttja kulturens roll i att skapa trygghet och känsla av gemenskap. Offentliga platser som bibliotek är viktiga mötesplatser och ger utrymme för skapande. Miljöpartiet vill ha kommunala bibliotek som värnar dessa möten och inte drivs av kommersiella mål. I kommunens biblioteksplan vill vi göra tillägg och uppmärksamma bibliotekens samhällsviktiga roll i kriser, som kunskapsbärare och informationskälla. Vi vill också belysa källtillit; för att motverka desinformationsmiljön behövs inte bara källkritik, utan också information om hur vissa källor kan anses trovärdiga.

Miljöpartiet vill också att museet HAMN drivs i kommunal regi. Vi vill att museets verksamhet kommer fler till dels, och vill undersöka möjligheten använda museet i undervisning.

Våra satsningar:

Kulturen måste få kosta och i vår budget satsar vi på att stärka kulturens närvaro i det offentliga rummet samtidigt som vi lyfter dess roll i att främja öppenhet och demokrati. Vi satsar på kulturdriven stadsutveckling och spontankonstytter. Vi lägger också resurser på att Nacka ska bli en Fristadskommun och ta emot kulturarbetare som riskerar förföljelse i sitt hemland. 2021 halverade Alliansen kulturpengen, en tydlig signal om att de inte prioriterar kultur för alla unga i kommunen. Vi vill återställa denna till nivån för 2020, alltså från 142 kronor tillbaka till 283 kronor per barn och år.

Det finns kommuner i Sverige som förvaltar olika fonder och stiftelser, även för den offentliga miljön och bevarande av kulturhistoriska värden. Vi vill utreda hur en form av fond eller

stiftelse för bevarandet av kulturhistoriska värden som förvaltas av kommunen kan inrättas i Nacka.

Vi vill ge Kulturnämnden och Nämnden för arbete och försörjning i uppdrag att omfördela arbetsuppgifterna så att en tjänsteperson kan arbeta som kultursamordnare. Kultursamordnaren kan

vägleda kulturarbetare i den snåriga kulturstödsdjungeln och på så sätt skapa mer kultur till barn, ungdomar och vuxna.

Kulturpengen behöver "centraliseras" igen och Nacka kommuns blivande kultursamordnare samordna, möjliggöra och tillgängliggöra kultur för barn och ungdomar.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 13 öre så har vi utöver Alliansens budgetförslag möjlighet att föreslå:

- ♥ Ökad ram 3,6 mnkr kulturpeng förskola och skola
- ♥ Ökad ram 500 tkr till spontankonstytter och projektet Konstkuben
- ♥ Ökad ram 350 tkr Fristadskommun
- ♥ Ökad ram 200 tkr kultursatsning för äldre

Kulturnämnden	Bokslut		Budget		Prognos			Förändring			Budget 2023			Skillnad 2022/2023	
	2021	2022	2022 T2	Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%				
driftbudget (tkr)															
Kulturverksamhet	-43 568	-43 400	-43 012	-8 000	-600	-5250	100	-52 100	-56 650	-13 250	30,5%				
Kundval/check	-40 997	-42 600	-41 560	0	-1 000	-1000	12 700	-56 300	-43 600	-1 000	2,3%				
Anläggningar - hyra och drift	-46 831	-46 800	-46 373	4 300	-2 700	-2700	600	-45 800	-45 200	1 600	-3,4%				
Nämnd och nämndstöd	-1 159	-1 100	-1 128	-100	0	0	0	-1 200	-1 200	-100	9,1%				
Myndighet & Huvudmänna	-7 941	-8 100	-8 264	0	-100	-100	0	-8 200	-8 200	-100	1,2%				
Summa	-140 496	-142 000	-140 337	-3 800	-4 400	-9 050	13 400	-163 600	-154 850	-12 850	9,0%				
Förändring med minustecken i tabellen betyder en utökad budget			Miljöpartiet satsar			4 650 000 kr			mer än Alliansen						

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Vi bygger framtidens stad här och nu. Kommunen har planmonopol och det är upp till politiken att ta ansvar för att det vi bygger blir både socialt och ekologiskt hållbart, så att inte bara de ekonomiska värdena får styra. Vår vision är 15-minuterstaden, där vi det vi behöver finns i närområdet tack vare effektivt och väl genomtänkt användande av ytor.

Vi vill att detaljplaner ska stödja ett hållbart nyttjande av kommunens mark såväl ekonomiskt, ekologiskt som socialt. Det kan handla om hur vi skapar byggnaderna och hur de ser ut, att vi tar tillvara det naturen ger oss, bygger olika typer av bostäder, bevarar skogar och grönområde, skapar parker, lekplatser, skolor och fritidsanläggningar. Om kommunen bara arbetar mot att få det största möjliga ekonomiska värdet så missar vi andra viktiga värden som bygger ett samhälle: att människor trivs och vill bo här, att det vi bygger och skapar är något att vara stolta över och att vi får en blandad, levande stad. Det betyder att vi vill vikta värden mot varandra och även titta på långsiktiga mål, inte bara de pengar vi kan få här och nu.

Tydligare styrning mot ett ekologiskt hållbart Nacka kan göras på flera sätt. Först och främst ska vi bygga på redan hårdgjorda ytor, medan naturmark och

grönytor i största möjliga mån bevaras obebyggda. När vi väl bestämt att något ska byggas ska kommunen styra mot hållbara byggmaterial. Vi vill höja kunskapen om återbruk och cirkularitet i byggandet där återbruk får ett värde och utsläpp ett pris genom att hitta incitament i stadsbyggnandet för detta. Att använda återbruk är både klimatsmart och kan i många lägen också bidra till att en plats behåller delar av sin historia som ett inslag i den gestaltade livsmiljön.

Vi kan påverka med flera verktyg, t ex bygglovstaxor och vid markanvisning, där vi kan inkludera hållbarhets-kriterium. Vi vill att kommunen prövar att ta med husgrundens klimatpåverkan som ett kriterium vid markanvisningstävlingar eftersom det är en stor miljövinna att slippa krossa berg till husgrunder. Vi vill också att kommunen i upphandlingar efterfrågar den betong som har lägst klimatpåverkan och undersöker vilka politiska styrmedel som är möjliga för att få olika byggaktörer i Nacka att använda betong med så låg klimatpåverkan som möjligt. Vi vill arbeta för att fler byggnader i Nacka ska hållbarhetscertifieras med tanke på koldioxidavtryck, som Green Building Councils NollCO₂-certifiering eller jämförbar märkning, för att tydligt visa både byggherrar och invånare att klimatsmart är attraktivt.

Byggprocessen är i sig en stor utsläppskälla, men även färdigbyggda hus orsakar utsläpp, främst genom energiförbrukning. Nuförtiden finns det bra möjligheter att bygga plusenergihus både billigt och enkelt – särskilt när man ser till energikostnader (eller avsaknaden av dessa!) över tid är det både ekonomiskt och klimatmässigt klokt att bygga i minst passivhusstandard. Som del av överenskommelsen med Alliansen kommer klimat- och energirådgivningen i Nacka utökas så att fler privatpersoner och företag får stöd att minska sin energiförbrukning.

Grönska och natur måste få större plats i stadsbyggnadsprocessen. Tack vare överenskommelsen med Alliansen kommer grönytefaktor användas som verktyg i samtliga detaljplaner vilket gör att hela Nacka utvecklas med fokus på gröna värden. Vi vill göra fler insatser för Nackas pollinerare och planera växtlighet så att föda i form av blommor finns från vår till höst. Att blanda upp staden med grönska fyller också en viktig social funktion, då möten uppstår och engagemang för närmiljön ökar till exempel genom stadsodling och parkytor. Grönska kan också användas vid byggandet av bullerskydd, för att dämpa buller och erbjuda andra ekosystemtjänster som dagvattenrening. Ett annat alternativ för bullerskydd längs Nackas vägar och inte minst längst Saltsjöbanan är solcellsbeklädda plank. Genom att generera el kan kostnaden för planken kompenseras, så att bullerskyddet i längden blir självfinansierande.

Social hållbarhet och integration behöver vara ledord såväl övergripande

som i detaljplanering, för att möjliggöra ett tryggt, dynamiskt och inkluderande Nacka. En kommun med blandade bostads- och upplåtelseformer blir mindre segregerad och mer levande. Nacka har brist på både normalstora hyresrätter och små lägenheter med rimlig hyra som unga och äldre klarar av att betala och det är viktigt att vi får bättre balans i bostadsutbudet. Miljöpartiet vill att minst hälften av de bostäder som byggs på kommunal mark ska vara hyresrätter och att kommunen vid markanvisning ser till att en viss andel bostadsrätter öronmärks för unga vuxna.

Stadsbyggnad handlar inte bara om var vi bor utan också om hur vi reser i Nacka. Längre har kommunen genom höga parkeringstal styrt mot mer bilåkande på andra resenärers och boendes bekostnad. Vi vill införa en mer flexibel mobilitetsnorm, där parkeringsplatser är en typ av

alternativ, men där byggherrar kan välja att istället erbjuda närhet till kollektivtrafik, bilpool eller lånecyklar. Vi vill också se till att skapa möjligheter för fler att resa med cykel hela eller delar av sin arbetspendling. Med cykelboxar och säkra parkeringsplatser kan fler cykla till närmsta kollektivtrafiknod och tryggt lämna sin cykel över dagen.

En viktig del i en socialt hållbar stadsplanering är barnperspektivet. Vi ser att förskolegårdar även utanför centrala Nacka ges för lite plats. Vi vill använda lekvärdesfaktor som verktyg för att analysera de ytor barnen får tillgång till i sin vardag. Vi vill också ha ytterligare riktlinjer och verktyg för mer utrymme och bättre gårdar, på barnens (lek)villkor.

Framtidens Nacka bör byggas med invånarnas idéer i åtanke. Vi välkomnar digitaliseringen av delar av planprocessen och vill i framtiden utveckla detta ytterligare. Med digitala verktyg kan fler delta i planeringen av nya kvarter, och en bredd av åsikter och idéer skapar bättre stad! Vi vill se mer medskapande i planprocessen – vi tror detta är centralt för att öka acceptansen och engagemanget för stadsbyggnadsprojektet och följaktligen minska problemen med utdragna processer på grund av överklaganden av detaljplaner. Dessutom vill vi att kommunen ökar kunskapen om och användandet av kulturdriven stadsutveckling, så att kultur och kulturmiljö ska ses som en resurs vid stadsplanering och integreras när vi bygger nytt.

Vi ser stor potential i att använda digitala verktyg för att synliggöra både sociala och gröna värden i stadsplaneringen och äskar därför ytterligare pengar från framtidsfonderna för att utveckla webbkartan och stadsplaneringsverktyg som bättre integrerar och tydliggör exempelvis ekologiska samband i planeringen. Stadsbyggnadsprocessen behöver ligga i framkant när det gäller att bygga socialt och ekologiskt hållbart, både för nackabornas skull, men också för att attrahera kompetenta, engagerade medarbetare. Vi är skeptiska till att Alliansen ställer krav på ytterligare effektiviseringar inom nämnden, samtidigt som de förlitar sig på teknisk utveckling för att attrahera kompetens. Vi vill i stället göra Nacka till en attraktiv arbetsgivare för stadsplanerare genom att göra oss kända som en föregångskommun som satsar på innovation och grön stadsplanering.

Våra satsningar:

Ambitionen måste vara att det som byggs ska hålla högsta möjliga standard vad gäller energieffektivitet och hållbarhet. Ett sätt att nå dit är att delta i Region Stockholms *Klimatarena Stockholm* som samlar offentlig och privat sektor för att skapa en utsläppsfri bygg- och anläggningssektor, och där inte minst återbruk är i fokus. Vi har flera kostnadsneutrala förslag: grön skatteväxling inom bygglovstaxan, en övergång från parkeringsnorm till en mer flexibel mobilitetsnorm och ambitiösare krav på byggherrar i linje med olika certifieringar. Grön skatteväxling inom bygglovstaxan innebär att bygglovsavgiften för hus som uppfyller kraven för passiv- och plusenergihus helt slopas medan avgiften för mindre miljövänliga hus höjs. Vi vill också arbeta fram sätt att styra materialval och energiklassning av nya byggnader vid markanvisning. Vi vill byta ut parkeringsnormen mot en mer flexibel mobilitetsnorm. För att förbereda oss inför en stad med mindre biltrafik vill vi att parkeringshus byggs på ett sätt som gör att de kan omvandlas till något annat när behovet av dem inte längre finns, samtidigt som vi planerar säkra

cykelparkeringar vid knutpunkter för kollektivtrafik. Vi vill dessutom utreda möjligheten att bygga gröna bullerplank.

Agenda 2030 har ett antal mål som kommunen sagt att man aktivt ska jobba mot att uppfylla. För att följa arbetet har målen ett antal indikatorer för att på så vis mäta måluppfyllnaden. Två viktiga mål som har stor skillnad både för kommunens avtryck men även för nämndens arbete är Mål 7, om hållbar energi, samt Mål 13, om att bekämpa klimatförändringar. För dessa saknas dock relevanta indikatorer i inom ramen för Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbete, något vi vill ändra på.

Vi välkomnar satsningen på utemiljöer i skola och förskola men vill utveckla möjligheten att följa upp detta genom att använda lekvärdesfaktor. Vi äskar mer pengar ur framtidsfonderna för utveckling av webbkarta och digitaliseringen av planprocessen så att utvecklingen tydligt styrs mot att visualisera ekologiska värden och möjliggöra mer medskapande och medborgardialog.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 13 öre så har vi utöver Alliansens budgetförslag möjlighet att föreslå:

- ♥ Ökad ram 500 tkr utredning gröna bullerplank
- ♥ Utveckling av webbkarta och digitalisering av planprocessen med fokus på social och ekologisk hållbarhet 2 mnkr finansierat via framtidsfonderna.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden driftbudget (tkr)	Bokslut	Budget	Prognos	Förändring			Budget 2023			Skillnad 2022/2023	
	2021	2022	2022 T2	Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%
Projekt	-2 600	-2 800	-2 800	0	0	-500	0	-3 300	-3 300	-500	17,9%
Nämnd och nämndstöd	-2 600	-2 600	-3 100	0	-800	-800	0	-3 400	-3 400	-800	30,8%
Myndighet & Huvudmänna	-28 700	-33 800	-31 325	-400	-400	-400	0	-34 600	-34 600	-800	2,4%
Summa	-33 900	-39 200	-37 225	-400	-1 200	-1 700	0	-41 300	-41 300	-2 100	5,4%
Förändring med minustecken i tabellen betyder en utökad budget			Miljöpartiet satsar	500 000 kr	mer än Alliansen						

Natur- och trafiknämnden

Natur och trafiknämndens ska arbeta för att skapa smidiga, klimatsmarta sätt att resa i Nacka, och värna och utveckla de naturområden som finns i kommunen. Miljöpartiet vill minska andelen bilresor och i stället möjliggöra för en mångfald av mobilitet! Vi vill se lånecyklar, bilpooler, matarbussar, självkörande fordon och kollektivtrafik, med buss och tåg men även stadslinbana och båt. Detta är positivt för både resenärer och boendes hälsa samt närmiljön och klimatmålen.

Tack vare överenskommelsen vi i Miljöpartiet gjort med Alliansen kommer flera av våra tidigare föreslagna satsningar genomföras, bland annat höjs ambitionen för andel cykelresor så att minst 25% av alla pendlingsresor ska ske helt eller delvis med cykel. Dessutom ska en särskild satsning göras på säkrare cykelvägar till och från skolor och idrottsplatser. Vi vill dock gå längre, och ser att investeringar i cykling behöver ske så fort som möjligt. När nya nackabor flyttar in behöver infrastrukturen för hållbart resande finnas på plats, och därför vi vill bryta ut cykelinvesteringar ur investeringsramen för kommunen och genomföra dessa direkt. Ett exempel där vi vill se en insats för förbättrade villkor för cyklister är Järsla bro, något som möjligen kan ske i form av en ändring till cykelgata med 30 km/h eller kanske en breddning av bron för säkrare passage. Vi vill också se till att

skapa möjligheter för fler att resa med delar av sin arbetspendling. Med cykelboxar och säkra parkeringsplatser kan fler cykla till sin närmsta kollektivtrafikknutpunkt och tryggt lämna sin cykel över dagen. Därför vill vi planera för just säkra cykel-parkeringar. Nacka behöver bättre utnyttja potentialen i samarbete mellan nämnder och jobba mot flera mål samtidigt. Vi vill i ett pilotprojekt se hur att Nackas arbete för ökad cykling kombineras med arbetsträning med mobila cykelverkstäder längs viktiga pendlingsstråk i ett samarbete mellan Natur- och trafiknämnden och Nämnden för arbete och försörjning.

Vi ska verka för ett Nacka som hänger ihop – med hållbara kommunikationer, vägar och kollektivtrafik så att Nackaborna kan få vardagspusslet att gå ihop utan köer och trängsel. Det är angeläget med satsningar på trafiken för att vi ska klara tillväxten och bostadsbyggandet. Nacka ska vara pådrivande för att en stadslinbana kommer till stånd så snart som möjligt. Vi vill också att kommunen arbetar aktivt för att tunnelbanan förlängs till Orminge och Älta. För att gynna buss och spårbunden trafik behövs fler infartsparkeringar. Vi vill förlägga dessa till parkeringshus, där man planerar för att dessa hus i framtiden ska kunna konverteras till att fylla en annan funktion, i takt med att bilresor minskar och vi delar mer på de bilar

som finns i form av exempelvis bilpooler. Vi vill utnyttja Nackas vatten för att erbjuda kollektivtrafikresor med båt och tack vare överenskommelsen med Alliansen kommer båtpendlingen i kommunen utvecklas under mandatperioden. Vi ser fram emot att delar av kommunen som tidigare saknat rimliga resvägar nu kan knytas ihop, och hoppas se förbindelser mellan till exempel Lännersta och Saltsjöbaden.

Bilar har en plats även i framtidens transportsystem, men där är de elektriska och utnyttjas mer effektivt, inte minst för Nacka ska ha plats för annat än parkeringsplatser. Vi är glada att en stor satsning på laddinfrastruktur för elbilar ska göras samtidigt som nämnden får i uppdrag att förenkla för etablering av bilpooler, allt som del av vår överenskommelse med Alliansen. För att minska biltrafikens påverkan på närområdet och frigöra yta för framtida bostäder och grönytor vill vi dessutom lägga Värmdöleden i en tunnel förbi Ryssbergen.

Med kloka satsningar här och nu minskar vi kostnaderna både för kommunen och för ekosystemen. Med höga elpriser har energieffektivisering äntligen hamnat på agendan, och vi vill se att nämnden prioriterar reinvesteringsprojekt av gatubelysning för energisnålare och mer driftsäkra anläggningar. Vi vill också testa utomhusbelysning med rörelsesensorer längs gång- och cykelstråk. Detta ger en trygg miljö för människor som går eller cyklar, men skonar samtidigt nattaktiva djur från belysningen under tider då vägpartiet inte används. Insatser som på olika sätt gynnar insekter (till

exempel ljuskänsliga sådana) är av största vikt för att vända den oroväckande minskningen av insekter.

Kommunen har tidigare gett bidrag till båtklubbar för att dessa ska tillhandahålla borsttvätt för fritidsbåtar som fungerar som ett alternativ till att använda giftig bottenfärg. Tyvärr har detta inte fungerat tillräckligt bra och vi vill att kommunen upprättar en kommunal borsttvätt och tömningsstation som även klarar segelbåtar med större djup. En sådan anläggning skulle uppmuntra till båtliv utan giftig bottenfärg och till att minska övergödning. Vi ser gärna att Nacka söker samarbete med Värmdö för en gemensam satsning på ett hållbart båtliv.

Även när det gäller naturskydd blir flera av våra förslag verklighet tack vare överenskommelsen vi gjort med Alliansen. En naturvårdsplan kommer tas fram och med utgångspunkt i den våtmarksinventering som gjordes efter ett förslag från Miljöpartiet ska flera våtmarker i Nacka nu restaureras. Även vår satsning på att rena fler av Nackas sjöar genomförs som del av överenskommelsen och dessutom utreds vårt förslag om att restaurera den långgrundna strand som tidigare fanns vid Sickla äng. När en ny översiktsplan tas fram ska en inventering göras som föreslår natur i Nacka som går att ge skyddad status. Detta är tack vare överenskommelsen med Alliansen och vår målbild är att 30% av Nackas natur, både land och vatten, skyddas i enlighet med den internationella forskarkårens rekommendationer och EU:s mål för att stoppa artdöden och värna biologisk

mångfald. I första hand ska skydd ges i form av naturreservat eller naturvårdsavtal, men vi vill också vara pragmatiska i att hitta sätt att bevara naturområden med de medel som finns. Till exempel vill vi att kommunen ser över möjligheten att köpa olämpligt placerade stugor i Skuruparken om sådana blir till salu, riva dessa för att sedan säga upp arrendet så att platsen åter blir del av allmänhetens park.

Vi vill skapa ett Nacka med plats för möten, kultur och upplevelser. Det ska vara enkelt att röra till fots i kommunen och vi vill inventera lägen där kommunen kan testa att anlägga diagonala övergångsställen för att förenkla för gångtrafikanter. Med inspiration från Stockholm stads sommargator vill vi identifiera platser som kan stängas av för biltrafik under juli månad och möjliggöra för foodtrucks, kultur och mötesplatser. Ett alternativ kan vara vid Kyrkviken i anslutning till de nya populära badbryggorna.

När centrala Nacka förnyas vill vi hitta sätt att bevara platsens karaktär och historia på kreativa sätt samtidigt som vi säkrar ytor för lek och rörelse. Vi vill se över möjligheten att utveckla den kommunala lekparken *Sickla by* på Birkavägen till en temalekpark med småhus i Birkastil och en linbana i den kuperade skogsdungen med inspiration från t ex *Lilla Kvarnholmen*.

Vi vill mer allmänt att anläggningar som utegym, lekplatser och hundrastgårdar läggs nära varandra och intill idrottsplatser, så att fler personer rör sig i områden som annars kan kännas

ödsliga. Vi vill se fler temporära hundrastgårdar och för detta ändamål undersöka möjligheterna till markbyte med Stockholms kommun för en del av Henriksdalsberget.

Vi behöver ta varje tillfälle att lyfta och synliggöra återbruk och mer hållbar konsumtion. Regeringen har slagit undan fötterna för detta och därför behöver kommunen via våra kommunala bolag ta ett större ansvar och visa vägen. I en kretsloppspark kombineras återvinning, återbruk och sociala projekt, saker lämnas in för återvinning och återbruk och plats finns för reparation och försäljning. Det är jätteroligt att se att Nacka vatten och avfall AB nu gör det vi länge förespråkade när de mer aktivt jobbar med återbruk och vidareförsäljning i samarbete med privata aktörer. Även återvinning bör göras så enkelt som möjligt för invånarna. För att underlätta för kommuninvånare som bor närmare en återvinningscentral i en annan

kommun vill vi samarbeta med närliggande kommuner för att öppna upp återvinningscentraler för alla, oavsett kommundillhörighet.

Våra satsningar

Flera av våra tidigare cykelsatsningar införlivas nu i Alliansens budget. Vi vill dock utöver detta också se en tidigareläggning av infrastruktur-satsningar för cykel och en särskild satsning på Järsla Bro för säkrare passage. I samarbete med Nämnden för

arbete och försörjning satsar vi på arbetsträning och mobila cykelkök vilket skapar nära service för cykelpendlare. Vi vill utreda möjligheter att skapa nya sätt att resa i Nacka, med linbana, fler båtlinjer och matarbussar in till knutpunkter för kollektivtrafik. Dessutom vill skapa bättre förutsättningar för ett hållbart båtliv och en friskare skärgård. Vi vill testa en sommargågata med mat- och kulturupplevelser sommartid och rusta upp *Sickla by* lekpark.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 13 öre så har vi utöver Alliansens budgetförslag möjlighet att föreslå:

- ♥ Ökad ram 500 tkr till en utredning för att göra Järsla bro säker för cyklister
- ♥ Ökad ram 1,5 mnkr kommunal båttvätt och tömningsstation för fritidsbåtar
- ♥ Ökad ram 250 tkr fördjupad studie över möjlig överdäckning av Värmdöleden
- ♥ Ökad ram 300 tkr projekt tillsammans med NTN "Arbetsträning i cykelkök"

Natur- och trafiknämnden	Bokslut		Budget		Prognos		Förändring			Budget 2023			Skillnad 2022/2023	
	2021	2022	2022 T2	Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%			
driftbudget (tkr)														
Gator, vägar, park & naturvård	-93 200	-110 000	-115 900	-18 676	-1 100	-2 900	14 050	-145 626	-131 576	-21 576	19,6%			
Kapitaltjänstkostnader	-155 308	-182 900	-161 900	8 921	0	0	1 990	-175 969	-173 979	8 921	-4,9%			
Vinterunderhåll	-42 109	-40 100	-36 100	252	0	0	0	-39 848	-39 848	252	-0,6%			
Nämnd och Nämndstöd	-1 731	-1 700	-1 600	-45	0	0	0	-1 745	-1 745	-45	2,6%			
Myndighet & Huvudmänna	-19 094	-21 400	-22 600	0	-2 900	-3 650	8 900	-33 950	-25 050	-3 650	17,1%			
Summa	-311 442	-356 100	-338 100	-9 548	-4 000	-6 550	24 940	-397 138	-372 198	-16 098	4,5%			
Förändring med minustecken i tabellen betyder en utökad budget			Miljöpartiet satsar			2 550 000 kr			mer än Alliansen					

Socialnämnden

Nacka kommun ska vara en kommun där vi tar hand om varandra och tillgodoser alla invånares sociala behov. Vi vill skapa bra förutsättningar för jämlik hälsa och villkor.

Miljöpartiet vill prioritera det förebyggande arbetet inom alla nämndens ansvarsområden. Det är viktigt att nå socialnämndens målgrupp i ett tidigt skede för att undvika mer omfattande och kostsamma insatser senare. För att fånga upp barn och unga som har det svårt krävs ett aktivt samarbete mellan föräldrar, socialtjänst, skola och elevhälsa, ungdomsmottagning, psykiatri, primärvård och närpolis. Miljöpartiet vill att det ska finnas ungdomsmottagningar och familjecentraler i fler områden och en bättre utbyggd elevhälsovård. Det behövs fler kuratorer och vuxna i barnens närhet, för att upptäcka och förebygga psykisk ohälsa. En stark elevhälsoorganisation, en väl utbyggd och lättillgänglig elevhälsa i alla skolor och en välfungerande fritid är förutsättningar för att förebygga stress och psykisk ohälsa hos ungdomar.

Vi vill titta på hur socialtjänsten kan vara mer närvarande i olika kommundelar genom tillfälligt utlokaliserade kontor någon eller några dagar per vecka. En annan viktig funktion för att förebygga allvarlig psykisk ohälsa är familjerådgivning. Rådgivning kan vara särskilt viktigt när relationer påverkas av missbruk eller familjevåld i samband med en separation. I vår budget satsar vi mer pengar på familjerådgivningen, så att denna blir billigare för de som behöver den.

Nackas ungdomar dricker alkohol i mindre utsträckning än tidigare, men missbruket av narkotika ökar. Drogmissbruk drabbar både brukaren och hela samhället då det finansierar gängkriminalitet och våldsbrott. Vi har tidigare avsatt pengar i vår budget åt att intensifiera det drogförebyggande arbetet i samarbete mellan skola-socialtjänst-polis-fritid (SSPF) och det är positivt att kommunen fått statliga medel att arbeta med frågan. I vår budget säkrar vi långsiktig finansiering för det viktiga arbetet med tidiga insatser satsar på ett utökat samarbete mellan SSPF och andra samhällsaktörer särskilt i utsatta områden. Vi vill ha ett utökat samarbete med övriga nämnder för att förebygga utanförskap och fånga upp ungdomar i riskzonen för missbruk och våld.

Under de senaste åren har antalet våldsutsatta kvinnor ökat. Vi vill lägga mer resurser på att både förebygga mäns våld mot kvinnor, men främst också erbjuda stöd och skydd åt våldsutsatta kvinnor. Särskilt viktigt är fokus på barnen i dessa familjer. Vi ser därför över möjligheterna att stödja Kvinnojouren mer långsiktigt sätt.

Att stå utan tak över huvudet kan drabba vem som helst. Det finns många hemlösa personer i Nacka, både i akut hemlöshet och med tillfälliga bostadslösningar (hotell och vandrarhem). Socialtjänsten måste vara särskilt uppmärksam på dessa personers livssituation med fokus på barns behov då de är extra utsatta. Vi inför en absolut nolltolerans mot hemlöshet för barn och avsätter pengar i budgeten åt att hitta snabba lösningar.

För att lyckas med det sociala arbetet är det av största vikt att Nacka kan behålla yrkeserfarna socialsekreterare. Vi vill satsa på olika stödåtgärder för personalen såsom god löneutveckling, vidareutbildning och olika former av handledning. En hög kompetens hos personalen garanterar ett professionellt arbetssätt och ett gott bemötande, men är också en förutsättning för god ekonomi i kommunen på lång sikt. Miljöpartiet vill också verka för en sammanhållen socialtjänst i Nacka. Vi tror att socialsekreterarna bättre kan uppfylla Socialtjänstlagens krav på helhetssyn där man tar hänsyn till människors alla behov långsiktigt med en sammanhållen organisation, och vill se ökat samarbete mellan Nämnden för arbete och försörjning och Socialnämnden. Utan denna helhetssyn riskerar utsatta människor hamna i kläm mellan nämnderna och kostnaden blir i längden större för både samhälle och individ.

Våra satsningar

I vår budget täcker vi in kostnaden för pris- och löneökningar inom socialtjänsten. Vi satsar på att förebygga missbruk och våld bland unga med tidiga insatser och intensifierat arbete inom SSPF och höjer anslagen för familjerådgivning. Vi avsätter resurser till att utreda ett bättre stöd för hemlösa i kommunen och vill se över möjligheterna att erbjuda mer långsiktigt stöd för kvinnojouren.

I en bostad med särskild service för personer med funktionsvariation är det viktigt att personalen ständigt får utveckla sin kompetens för att kunna ge ett gott stöd och en god service/omsorg och för att bibehålla en god kvalitet. Det behöver skapas en långsiktighet och hållbarhet i tillgång till utbildning och handledning för personalen som arbetar där. Vi vill möjliggöra att personalen ska kunna arbeta hälsofrämjande och förebygga fysisk och psykisk ohälsa hos personer med funktionsvariation.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 13 öre så har vi utöver Alliansens budgetförslag möjlighet att föreslå:

- ♥ Ökad ram 500 tkr till kartläggning av hur kommunen bättre kan hjälpa invånare i hemlöshet
- ♥ Ökad ram 600 tkr familjerådgivning
- ♥ Ökad ram 1 mnkr tidiga insatser missbruk och våld bland unga
- ♥ Ökad ram 1 mnkr LSS
- ♥ Ökad ram 1,6 mnkr för personalomkostnader

Socialnämnden	Bokslut	Budget	Prognos	Förändring			Budget 2023			Skillnad 2022/2023	
	2021	2022	2022 T2	Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%
driftbudget (tkr)											
Barn och unga 0-18 år (IFO)	-159 945	-172 500	-170 295	-6 192	0	-1000	5 858	-185 550	-179 692	-7 192	4,2%
Vuxna 19-64 år (IFO)	-66 003	-69 300	-65 237	-2 492	0	-1000	19 876	-92 668	-72 792	-3 492	5,0%
Personer med funktionsnedsättning 0-64 år	-540 623	-579 000	-572 000	-36 212	-2 000	-2000	38 318	-655 530	-617 212	-38 212	6,6%
Gemensam socialtjänst	-5 105	-6 700	-5 300	0	0	-500	0	-7 200	-7 200	-500	7,5%
Nämnd och nämndstöd	-2 614	-2 400	-2 598	0	-302	-302	0	-2 702	-2 702	-302	12,6%
Myndighet & Huvudmänna	-123 495	-128 200	-128 200	-1 100	-4 000	-6200	0	-135 500	-135 500	-7 300	5,7%
Summa	-897 785	-958 100	-943 630	-45 996	-6 302	-11 002	64 052	-1 079 150	-1 015 098	-56 998	5,9%
Förändring med minustecken i tabellen betyder en utökad budget				Miljöpartiet satsar		4 700 000 kr	mer än Alliansen				

Utbildningsnämnden

Nackas skolor och förskolor ska stimulera nyfikenhet, kreativitet och glädje. Vi vill att alla barn oavsett bakgrund eller förutsättningar ges plats att lära och utvecklas på sina villkor.

Nacka har för stora barngrupper och det påverkar inte minst tryggheten för barnen: ju fler barn och vuxna, desto fler personer måste barnen ha en relation till. Och tryggheten är viktig särskilt för yngre barn. Stora barngrupper i förskolan är ett problem även på andra vis då arbetsmiljön också blir sämre. Att bedriva pedagogik, se och ha tid för alla barn är inte lika enkelt i en stor som i en mindre grupp.

Även inom fritidshemsverksamheten finns utmaningar gällande behörig personal, lärarresurser, samverkan och stora grupper. Vi vill att kommunen tar ett större ansvar för ledning och styrning av fritidshemmen. För en mångfald av barnomsorg anser vi det också vara av vikt att olika alternativ och former av förskola och pedagogisk omsorg finns i Nacka, både sett till inriktningar och verksamhetsformer.

För att alla ska få samma möjlighet att klara skolan krävs särskilt stöd till barn med neuropsykiatrisk funktionsvariation (NPF). Det är därför positivt att utbildningsnämnden får i uppdrag att genomföra en satsning på ökad kompetens kring NPF i skolor och förskolor, men vi tror att en sådan satsning behöver medel. Därför avsätter i vår budget resurser till att anställa vägledare som guidar och samordnar insatser för barn och unga med också

genom att stötta föräldrar, rektorer och pedagoger utifrån en specifik kompetens inom NPF.

Nacka är en segregerad kommun, och medan många elever klarar sig bra finns det områden i Nacka där andelen elever som inte klarar skolan är hög. Forskningen visar tydligt att förebyggande arbete och satsningar på skola är det mest effektiva sättet att bryta utanförskap som är en grogrund för utsatthet och kriminalitet. Att vi arbetar aktivt med detta är viktigt särskilt efter att Fisksätra pekats ut som ett särskilt utsatt område. Även i Orminge finns signaler om ökad otrygghet och för oss är det viktigt att agera *innan* läget blir allvarigare även där. Det är positivt att Nacka höjer strukturtillägget som fördelar extra resurser till skolor med strukturella utmaningar, men vi tror ytterligare resurser behövs. En investering nu ger stora besparingar för samhälle och individ i längden.

När Nacka förtätas blir mark dyrbar och politiken måste se till att tillräckliga ytor avsätts till barn och unga. Ofta blir förskolegårdar betydligt mindre än Boverkets rekommendation om 40 kvm/barn, samtidigt som vi vet hur viktigt både lek och rörelse är. Genom överenskommelsen med Alliansen har vi drivit igenom ett utemiljölyft för att skapa mer stimulerande förskolegårdar, men vi vill också att kommunen tydligare jobbar med just utemiljöer som indikator inom nämndens arbete med miljömålen.

Det är populärt att bygga stora förskolor som genererar stordriftsfördelar vad gäller bland annat administration. Samtidigt är större barngrupper inte önskvärt för pedagoger och barn. Vi vill därför anvisa för flera mindre enheter inom samma kvarter eller område som kan ingå i samma större förskola, för att ta tillvara stordriftsfördelarna, utan att behöva samla allt under "samma tak". Vi vill därför titta på hur det i stadsplaneringen går att skapa mindre förskolenheter i Nacka.

Arbetet för att nå Nackas miljömål måste även bedrivas i skol- och förskoleköken. Skolmaten är en chans att introducera barn för nyttig och miljövänlig mat, och etablera goda matvanor för livet. Vi är glada över att överenskommelsen med Alliansen innebär att arbetet för hållbara livsmedelsinköp går framåt, men vi satsar mer på detta och vill med ett "(Kli)matlyft" erbjuda grundskoleelever i Nacka mestadels vegetarisk, ekologisk och säsongsanpassad mat och samtidigt arbeta mot matsvinn.

Detta minskar miljöpåverkan från maten samtidigt som vi gynnar svenska eko-producenter och indirekt bidrar till ökad självförsörjning av livsmedel. Ekologisk mat minskar vårt beroende av konstgödsel som produceras av rysk naturgas. Således ger satsningen flera fördelar, för barnen, för klimat och miljö och för Sveriges beredskap och självförsörjning. Som komplement vill vi införa pedagogiska måltider, vilket innebär att lärare under betald arbetstid ska kunna äta tillsammans med sina elever. De pedagogiska måltiderna skapar trygghet i matsalen men kan också bli en viktig del i att prata om mat, miljö och hälsa.

Kultur och demokrati är viktiga delar av skolans uppdrag och vi satsar på att höja kulturpengen som Alliansen halverade 2021. Alla barn och

ungdomar ska ges möjlighet att möta, utöva och reflektera över olika kultur- och demokratiyttringar, särskilt då detta kan främja dialog, gemenskap och tillit. För att säkerställa ungas tillgång till kultur och språk vill vi att alla större skolor har tillgång till bemannade skolbibliotek.

Att kommunen infört ett kommunövergripande system för lokalbokning innebär mer effektiv användning av lokaler. Vi vill dock bevaka hur det nya systemet påverkar skolor, som nu behöver boka in sig för att nyttja sina lokaler för idrott eller fritidsverksamhet. Det är viktigt att denna effektivisering inte begränsar barns möjlighet till idrott och rörelse under skoldagen.

Nacka lägger stor vikt vid att mäta och jämföra, men om vi inte mäter rätt saker blir jämförelsen inte användbar. Om verktyget Jämföraren ska vara värdefullt behöver fler variabler användas, så att föräldrar kan jämföra tillgång till vegetarisk mat, om skolan

har tillagningskök, storlek på barngrupper och utomhusytor. Med samma logik vill vi att 2030-indikatorerna för skolan behöver inkludera mängden ekologisk och vegetarisk mat samt uppgifter om utemiljöer i skola och förskola så att vi kan följa upp och förbättra barns tillgång till stimulerande och pedagogiska utrymmen.

Våra satsningar

Miljöpartiet satsar riktade kommunala medel för minskade barngrupper i förskolan, pengar som förskolor som

minskar sina barngrupper kan få del av. Vi avsätter 5 miljoner kronor till mer klimatsmart, ekologisk och hälsosam mat i grundskolan. I kombination med vår satsning på pedagogiska måltider skapar vi goda matvanor, både för miljö och hälsa, i tidig ålder. Vi satsar på NPF-vägledare för en skola där fler får rätt stöd och ökar strukturtillägget ytterligare som en del av det förebyggande arbetet mot kriminalitet och utanförskap. Vi vill att Nacka kommun upprättar en dialog med regionen kring att rikta resurser till elevhälsan på ett rättvist sätt.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 13 öre så har vi utöver Alliansens budgetförslag möjlighet att föreslå:

- ♥ Ökad ram 10 mnkr mindre barngrupper i förskolan
- ♥ Ökad ram 5 mnkr "(Kli)matlyftet" för klimatsmart, ekologisk mat i grundskolan
- ♥ Ökad ram 1 mnkr pedagogiska måltider i för-, låg- och mellanstadiet
- ♥ Ökad ram 2 mnkr ökat strukturtillägg
- ♥ Ökad ram 1 mnkr NPF-vägledare

Utbildningsnämnden	Bokslut	Budget	Prognos	Förändring			Budget 2023			Skillnad 2022/2023	
	2021	2022	2022 T2	Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%
driftbudget (tkr)											
Förskola och pedagogisk omsorg	-748 118	-777 100	-763 000	-12 000	-27 300	-37 300	116 000	-942 400	-826 400	-49 300	6,3%
Fritidshem	-198 458	-197 000	-197 000	27 300	0	0	49 700	-219 400	-169 700	27 300	-13,9%
Förskoleklass, check	-63 624	-64 400	-64 400	-24 900	-3 150	-3 150	800	-93 250	-92 450	-28 050	43,6%
Grundskola, check	-1 159 710	-1 206 400	-1 198 400	-500	-42 000	-42 000	20 000	-1 268 900	-1 248 900	-42 500	3,5%
Grundskoleklass, check	-33 597	-34 300	-34 300	2 600	-1 200	-1 200	150	-33 050	-32 900	1 400	-4,1%
Skolmatslyftet	0	0	0	0	0	-6 000	0	-6 000	-6 000	-6 000	
Öppen fritidsverksamhet, check	-6 361	-5 900	-5 900	100	0	0	100	-5 900	-5 800	100	-1,7%
Gymnasieskola, check	-429 346	-441 500	-443 600	-6 000	-7 900	-7 900	11 900	-467 300	-455 400	-13 900	3,1%
Gymnasieskoleklass, check	-21 711	-22 000	-25 000	-800	-400	-400	260	-23 460	-23 200	-1 200	5,5%
Likvärdighetsresurs	-260 884	-264 600	-264 600	-6 400	-28 500	-31 500	4 010	-306 510	-302 500	-37 900	14,3%
Öppen förskola	-8 432	-8 600	-8 600	-300	0	0	0	-8 900	-8 900	-300	3,5%
Forskning & utveckling	-977	-2 000	-1 500	0	0	0	0	-2 000	-2 000	0	0,0%
Nämnd & nämndstöd	-1 221	-1 300	-1 300	0	0	0	0	-1 300	-1 300	0	0,0%
Myndighet & Huvudmänna	-24 045	-26 400	-25 900	-500	-2 900	-2 900	0	-29 800	-29 800	-3 400	12,9%
Summa	-2 956 484	-3 051 500	-3 033 500	-21 400	-113 350	-132 350	202 920	-3 408 169	-3 205 250	-153 750	5,0%
Förändring med minustecken i tabellen betyder en utökad budget			Miljöpartiet satsar	19 000 000 kr	mer än Alliansen						

Äldrenämnden

Att bli gammal i Nacka ska kännas tryggt och enkelt. Kommunen ska vara ett självklart stöd som hittar lösningar anpassade efter individens önskemål och förutsättningar, i allt från boendeanpassning till omsorg. Vi når dit med en äldreombudsman, särskild bonus för hög personalkontinuitet och ett arbete för en mångfald av boendelösningar för äldre.

Hur vi vill bo och leva som äldre har förändrats och flexibiliteten för hur vi bygger och integrerar seniorer måste öka. För att möta efterfrågan på olika typer av boenden för äldre behöver vi planera för fler seniorbostäder när vi förtätar och bygger. Vi vill se fler alternativa boenden för äldre som exempelvis kollektiv- och generationsboenden, allt från traditionella seniorbostäder till co-living-varianter på bostäder. Det ökar valfriheten och kan minska ensamheten bland äldre. Det är också viktigt att det finns olika typer av bostäder på olika platser i kommunen, både för de som vill bo mer centralt bland liv och rörelse, och för de som föredrar naturnära lugn. Alla äldreboenden ska ha nära till kollektivtrafik så att äldre på egen hand kan röra sig i Nacka, men också så att besökande och personal enkelt kan ta sig till boendet utan bil. Det är viktigt att äldre par ges möjlighet att bo tillsammans och Miljöpartiet arbetar för att underlätta för äldre som vill flytta till en mindre lägenhet eller till särskilt boende. Här vill vi att kommunen ska erbjuda en hyresgaranti, och gå i god för att den äldre, även om hen saknar månadsinkomst för att klara hyresvärdarnas krav, genom bostadsbidrag

eller kanske försäljning av nuvarande boende, kommer kunna betala sin hyra.

Äldreomsorgen ska präglas av förutsägbarhet, trygghet och långsiktighet, både för brukare och personal. Låg personalomsättning, bra löner och vidareutbildning skapar en bättre situation för alla. Det är bra att Alliansen utökat kontinuitetsbonusen men vi avsätter ytterligare resurser till detta i vår budget. Vi måste säkra rekrytering av utbildad vårdpersonal t ex genom att kräva att de företag som är verksamma i kommunen tar emot praktikanter från högskolan. Att ställa krav på kollektivavtalsliknande villkor är en annan viktig del av att attrahera och behålla kompetent personal. För att minska sjukfrånvaron och skapa en bättre arbetsmiljö för anställda inom äldreomsorgen vill vi erbjuda vaccincheckar mot säsongsinfluensa inte bara till kommunens egna anställda, utan också som riktat bidrag till de privata aktörer som erbjuder anställda vaccin.

Vi vill också i ett samarbete med Kulturnämnden se till att Nackas äldre invånare får tillgång till kulturupplevelser som del av det hälsofrämjande arbetet inom äldreomsorgen. Musik, teater och bildkonst har en positiv effekt på depression som tyvärr drabbar många äldre. Dessutom har kulturupplevelser visat sig kunna förebygga demens.

Ersättningen till det särskilda boendet för äldre innebär ett problem då äldre från andra kommuner har rätt att söka platser på Nackas boenden. Eftersom checknivåerna är högre i vissa kommuner uppstår en konkurrenssituation som begränsar Nackas äldres tillgång till äldreboendeplatser i den egna kommunen. Vi vill att kommunen upprättar ett regionsomspännande samarbete för att säkerställa att äldre kan bo kvar i närheten av sitt tidigare boende om de önskar.

Nacka ska ha en konkurrenskraftig egen produktion av välfärdstjänster. Dels för att kunna erbjuda medborgarna valfrihet, men också för att kompetens alltid ska finnas i kommunens egen organisation. Idag saknar kommunen helt egen produktion inom hemtjänsten vilket både inskränker medborgarnas valfrihet och begränsar kommunens egen kompetens. Miljöpartiets politik är att Nacka i framtiden ska upprätta en kommunal hemtjänst.

Miljöpartiet vill utveckla stödet till anhöriga som ofta tar ett stort ansvar i omsorgen. Det är en feministisk fråga då det i de flesta fall är kvinnor som tar ansvaret, går ned i arbetstid och förlorar inkomst och pension som följd. Miljöpartiet vill fortsätta satsa på stöd för vård av anhöriga och bevilja insatser så som till exempel avlösning i hemmet, dagverksamhet, korttidsboende, hemtjänst, omvårdnadsbidrag och trygghetslarm. Vi vill fortsätta att satsa

på kommunens demenssjuksköterska och anhörigkonsulenter inom ramen för anhängcenter. Dessa personer kan hjälpa anhöriga strukturera upp situationen kring den hjälpsökande och erbjuda personligt stöd.

Välfärdsteknologi inom äldreomsorgen kan öka möjligheterna för äldre att leva tryggt i hemmet och bidra till ett aktivt liv och delaktighet i samhället. Men utan rätt stöd kan den också skapa ett digitalt utanförskap. Det måste fortsatt finnas alternativa kanaler för kontakt med myndigheter och kommun. Vi får heller aldrig glömma att det mellanmänskliga mötet ofta är det viktigaste inom äldrenämndens verksamhet.

En effekt av klimatförändringarna är höjd medeltemperatur och ökad risk för värmeböljor. Många äldre och andra som bor på särskilda boenden i Nacka är extra känsliga för höga temperaturer. Värmen blir också väldigt kännbar för personalen. Vi vill klimatanpassa alla särskilda boenden i Nacka så att inomhustemperaturen går att reglera även sommardag.

Våra satsningar

Miljöpartiet har tidigare föreslagit ett kommunalt äldreombud, en neutral tjänsteperson dit personer över 65 år kan vända sig med olika frågor. I den här budgeten avsätter vi istället pengar till mer bidrag till pensionärsföreningar med förhoppning om att en sådan roll kan tillsättas genom dem. Genom att ombudsmannen har en fristående roll tror vi att hen kan agera mer fritt och driva frågor mot kommunen när detta är nödvändigt.

Fallolyckor är ett stort problem bland äldre och vi vill att kommunen gemensamt med regionen och ideella krafter tar ansvar för att förhindra fall. Genom bostadsanpassning och hjälp att flytta till nytt boende minskar risken för

olyckor. Vi ser också att de företag som utför tjänster inom nämndens område behöver redovisa hur de arbetar med att uppfylla Agenda 2030-målen som alla nämnder ska arbeta med. Vi avsätter

resurser till vaccin mot säsongsinfluensa och tillför ytterligare 3 miljoner kronor till kontinuitetsbonusen inom hemtjänsten.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 13 öre så har vi utöver Alliansens budgetförslag möjlighet att föreslå:

- ♥ Ökad ram 3 mnkr personlig hemtjänst
- ♥ Ökad ram 500 tkr stöd till föreningar med fokus på äldre nackabor
- ♥ Ökad ram 200 tkr kultursatsning för äldre i Nacka i samarbete med KUN
- ♥ Ökad ram 250 tkr i form av vaccincheck till anställda inom omsorgen

Äldrenämnden driftbudget (tkr)	Bokslut		Budget		Förändring			Budget 2023			Skillnad 2022/2023	
	2021	2022	2022 T2	Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%	
Särskilt boende - check	-471 244	-487 600	-489 374	-9 650	-14 700	-14 700	27 100	-539 050	-511 950	-24 350	5,0%	
Särskilt boende - avtal	-39 246	-42 300	-36 578	7 540	0	0	2 200	-36 960	-34 760	7 540	-17,8%	
Hemtjänst	-216 201	-232 000	-233 813	-7 300	-6 000	-9 000	26 400	-274 700	-248 300	-16 300	7,0%	
Verksamhet med beslut enl LSS - check	-19 977	-30 100	-25 407	900	0	0	0	-29 200	-29 200	900	-3,0%	
Dagverksamhet äldre - check	-8 730	-9 600	-9 890	-2 500	-300	-300	600	-13 000	-12 400	-2 800	29,2%	
Korttidsvård - ej check	-3 342	-18 300	-8 093	-5 110	0	0	2 400	-25 810	-23 410	-5 110	27,9%	
Trygghetslarm - ej check	-26 171	-10 300	-24 429	300	0	0	2 200	-12 200	-10 000	300	-2,9%	
Övrig verksamhet	-36 073	-42 200	-44 726	-9 900	0	-950	1 300	-54 350	-53 050	-10 850	25,7%	
Nämnd och nämndstöd	-43 744	-1 600	-49 144	0	0	0	0	-1 600	-1 600	0	0,0%	
Myndighet & Huvudmänna	-1 426	-49 100	-1 600	0	-2 400	-2 400	0	-51 500	-51 500	-2 400	4,9%	
Summa	-866 154	-923 100	-923 054	-25 720	-23 400	-27 350	62 200	-1 038 370	-976 170	-53 070	5,7%	
Förändring med minustecken i tabellen betyder en utökad budget			Miljöpartiet satsar		3 950 000 kr		mer än Alliansen					

Överförmyndarnämnden

Miljöpartiet har samma förslag till budget som Alliansen. Dock vill vi att det under 2023 tas fram en jämförelse mellan Nacka kommuns ersättningsnivå till gode män och andra kommuners. Med en ökande andel äldre i samhället kommer det framöver behövas fler gode män. Vi vill med jämförelsen försäkra oss om att kommunen inte sticker ut med en alltför låg ersättningsnivå. Många kompetenta gode män har även uppdrag i andra kommuner, så en alltför låg ersättningsnivå kan leda till att dessa hellre tar uppdrag i andra kommuner än i Nacka.

Överförmyndarnämnden	Bokslut		Prognos	Förändring			Budget 2023			Skillnad		2022/2023
	2021	2022	2022 T2	Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%	
driftbudget (tkr)												
Överförmyndarverksamhet	-3 600	-3 900	-2 800	1 050	0	0	850	-3 700	-2 850	1 050	-26,9%	
Nämnd & nämndstöd	-300	-200	-245	0	0	0	0	-200	-200	0	0,0%	
Myndighet & Huvudmänna	-4 100	-4 300	-5 400	-1 050	-100	-100	0	-5 450	-5 450	-1 150	26,7%	
Summa	-8 000	-8 400	-8 445	0	-100	-100	850	-9 350	-8 500	-100	1,2%	
Förändring med minustecken i tabellen betyder en utökad budget			Miljöpartiet satsar		-	kr	mer än Alliansen					

Grunden för vår budget

Förutsättningarna för mänskligt liv på jorden är fungerande ekosystem. Denna insikt är grunden i Miljöpartiets politik. Men jordens ekosystem är hotade. Klimatförändringar kommer förändra förutsättningarna för liv på jorden och miljontals arter kommer inte kunna anpassa sig till detta. Kanske låter det inte så farligt att en skalbagge här och där utrotas, men ekosystem är just system, och en enda arts utdöende kan få långtgående konsekvenser. Vetenskapen har tydligt markerat; vi behöver hålla uppvärmningen under 2 grader och sikta på 1,5 grader. Med dagens politik är vi på väg mot över 3 grader. Det är helt oacceptabelt.

Klimatförändringarna är ett globalt hot och Nacka kommun kan inte ensam stoppa all världens växthusgasutsläpp. Däremot kan vi visa hur omställningen kan gå till genom att våga gå först, testa nya styrmedel och åtgärder, sikta mot ambitiösa mål och utveckla nya arbetssätt. Vi har som en rik kommun goda förutsättningar för detta och vi i Miljöpartiet vill därför att Nacka kommun åtar sig att vara klimatneutralt redan 2030.

Att som individ leva hållbart i ett ohållbart samhälle är nästintill omöjligt. Vi som kommun har möjlighet att förändra regler, incitament och system så att det blir lättare. Vi måste agera tillsammans och bygga ett system där det är lätt att göra rätt. I vår budget lägger vi flera förslag för att driva Nackas omställning framåt.

Flera av våra budgetförslag ingår i år i Alliansens budget som del av den överenskommelse vi i Miljöpartiet ingått med M, KD, L och C. Klimat och miljö kommer få en helt annan prioritet i och med detta, inte minst genom att kommunen äntligen anställer en miljö- och klimatdirektör med övergripande ansvar för kommunens miljö- och

klimatmål. Denna nya funktion kommer driva arbetet framåt, men om vi fått bestämma skulle detta kompletteras med att klimatneutralitet blir ett av de övergripande målen i kommunens mål- och resultatstyrning. Sverige har skrivit under Parisavtalet och Miljöpartiet vill att kommunen förbinder sig att göra det vi behöver bidra med för att hålla den globala temperaturhöjningen väl under två grader med sikte på 1,5 grader.

Ekologiskt hållbart Nacka

Vad individer, företag och föreningar gör spelar stor roll. Omställningen till ett hållbart samhälle kräver gemensam handling och kommunen har en central roll att spela. Det handlar dels om våra egna utsläpp, men också om att skapa förutsättningar och vara ett gott föredöme för våra medborgare, näringsidkare och andra kommuner. Här spelar den nya miljö- och klimatdirektören en viktig roll, men vi vill också inkludera ett klimatneutralt Nacka som övergripande mål för kommunen, så att målet om nettollutsläpp finns med i alla kommunens verksamheter. Nacka som organisation måste gå före i arbetet genom att vara helt fossilbränslefritt till

2025. Under kommande år ska också de allra sista oljepannorna i kommunen ersättas, något vi tidigare blivit försäkrade om redan var gjort.

Vi anser att Nacka har bättre förutsättningar att ställa om än många andra kommuner i Sverige då vi bygger nytt och har möjlighet att göra rätt från början. För Nackaborna skulle en klimatneutral kommun betyda en tystare miljö och renare luft när fordonstrafiken går över till eldrivna fordon, och mer gång-, cykel- och kollektivtrafik. Det betyder också att Nacka måste öka mängden lokalt producerad förnybar energi, ställa högre krav på energieffektivisering i nybyggda bostäder och bygga med lägsta möjliga koldioxidavtryck sett till material och utförande.

Vägtrafiken står för en stor del av kommunens utsläpp av växthusgaser. Mycket behöver göras för att ställa om och effektivisera trafiken. Vi vill att kommunen lobbar för mer och ny sorts kollektivtrafik bl.a. i form av tunnelbana till Orminge och Älta, stadslinbana, fler pendelbåtar och matarbussar som tar resenärer till större kollektivtrafikknutpunkter och barn och unga till fritids och idrottsaktiviteter. Nacka är en kustkommun och mycket sjötrafik passerar här. Nästan alla fartyg drivs tyvärr av fossila bränslen och sjöfartssektorn styrs i hög grad av internationella regler, men vi vill att Nacka gör vad vi kan för att verka för en fossilbränslefri sjöfart och att pendelbåtarna till och från Nacka drivs fossilfritt. Nu accelererar arbetet med att installera solceller på kommunens byggnader och Miljöpartiet vill att Nacka är drivande i arbetet för ökad regional samverkan om vindkraft till havs. Vi vill titta på hur kommunen kan investera i havsbaserad vindkraft samt ge Nacka Energi försäljnings AB i uppdrag att identifiera investeringar i

förnybar energi med möjlighet för Nackabor att bli delägare.

Byggsektorn står för en stor del av Sveriges totala klimat- och miljöpåverkan. I Nacka planeras mycket byggande, så våra beslut om hur och vad som ska byggas får stor påverkan på framtida klimatutsläpp och ekosystem, vilket motiverar våra många förslag på hur stadsbyggnadsprocessen bättre kan integrera hållbarhetsperspektivet. Hus kan byggas men allt det där andra i en stad – sammanhållning, relationer och mötesplatser – skapas. Hållbar stadsmiljö är en blandning av bostäder, arbetsplatser, mötesplatser, kultur och service med ett trafiksystem där gång cykel och kollektivtrafik dominerar. Vi behöver både tydligt avgränsade stadsparker, gröna mellanrum och trädkantade gator. Vi behöver fler ickekommersiella mötesplatser, ytor för spontanlek, spontankonst och möten över generationsgränserna. Allt detta är del av vår vision om 15-minutersstaden, där allt du behöver – skola, butiker, fritidsaktiviteter, grönytor – finns en kvart bort till fots eller med cykeln.

Det gröna är stadens lungor som renar både vatten och luft samtidigt som det ger oss utrymme för rekreation och avslappning. Grönska minskar buller och lyfter andra ljud i staden för en god levande- och boendemiljö. Olika typer av träd bidrar på olika sätt i staden, de kan t.ex. rena luft, ta hand om dagvatten eller ge svalka. Särskilt lövträd kan sänka temperaturen i städer och inför ett förändrat klimat och de förhöjda temperaturer vi idag är på väg mot behöver vi planera för en svalare stad. Gröna, växtbeklädda bullerskydd är bullerdämpande samtidigt som växtligheten i dem renar luften, tar hand om dagvatten och ökar den biologiska mångfalden i staden eftersom fåglar, fjärilar och andra insekter trivs bland växterna. Värdet av

grönska och natur får inte glömmas i planeringen och ekosystemstudier måste därför finnas med när vi bygger. Mark är hårdvara och finns det inte en övergripande plan för grönområden och gröna samband så riskerar all mark att bebyggas. När en ny översiktsplan nu tas fram ska en inventering göras som föreslår natur i Nacka som går att ge skyddad status. Detta är tack vare överenskommelsen med Alliansen och vår målbild är att 30% av Nackas natur, både land och vatten, skyddas i enlighet med den internationella forskarkåkrens rekommendationer för att stoppa artdöden och värna den biologiska mångfalden.

Det gröna kompletteras av det blå - Nackas vattendrag och kuster. Vi vill se friska sjöar och en levande Östersjö fritt från övergödning och gifter. Tack vare överenskommelsen Miljöpartiet gjort med den styrande majoriteten ska fler sjöar i Nacka renas och flera våtmarker restaureras. Det senare är en insats både för minskad övergödning och minskade koldioxidutsläpp. Vi vill dessutom skapa förutsättningar för Nackaborna att leva hållbart, t ex genom att anlägga en kommunal båttvätt och tömningsstation för fritidsbåtar.

Kommunen har som mål att minst halva Nacka ska vara grönt och att alla invånare ska ha nära till olika typer av grönområden och stränder. Men det är här också viktigt att vi bevarar de gröna kilarnas funktioner och skapar spridningskorridorer för att binda ihop alla mindre grönområden i kommunen. Miljöpartiet är helt emot den planerade exploateringen av den värdefulla naturen i Ryssbergen. Istället vill vi förlägga Värmdöleden i en tunnel genom centrala Nacka. Om hälften av den bebyggelsebara yta som tillskapas ovanpå tunneln reserveras för bostäder, räcker exploateringsvinsterna till för att avsätta den andra hälften av till

idrottsplatser och natur. På så vis får vi utan kostnad ett tystare och grönare Nacka samtidigt som vi skapar nya centrala utrymmen för både idrott, bostäder och verksamheter. Miljöpartiet vill att det tas fram en idéstudie för en självfinansierad tunnellostning. Miljöpartiet vill också göra en inventering av möjliga överdäckningsbara ytor på redan hårdgjord mark. I Stockholm planeras just nu en överdäckning av hela Centralstationsområdet. Utöver att skapa nya byggytor bidrar oftast överdäckningar med många andra positiva värden. Vi vill att kommunen identifiera möjliga platser och ser om det finns byggherrar som vill överdäcka.

Nacka kommun har antagit sex lokala miljömål som ska uppdateras kontinuerligt. Även målen i FN:s Agenda 2030 ska implementeras. Tanken är att miljömålen ska gälla för alla verksamheter i kommunen och beröra alla delar av samhället – från politiska nämnder till enskilda Nackabor. Fram till nu har det varit upp till varje enskild enhet och verksamhet att nå dessa mål, helt i linje med den s.k. ”Nackamodellen” där ansvar delegeras bort till lägsta möjliga nivå. Miljöpartiet har länge styrmodellens lämplighet när det gäller att nå upp till de olika hållbarhetsmålen då vi är övertygade om att det krävs samordnade, nämndöverskridande arbete för att ställa om till ett hållbart Nacka. Det är därför otroligt glädjande att kommunen nu tack vare vår överenskommelse med Alliansen kommer tillsätta en miljö- och klimatdirektör med övergripande ansvar för att vi når upp till målen. Kommunens olika hållbarhetsmål berör alla olika verksamheter och har behov av att någon övervakar, koordinerar och ansvarar för att arbetet flyter på i alla kommunens olika ”stuprör”.

Direktören ska även ha ansvaret för Nacka kommuns klimatanpassningsplan eftersom klimatförändringarna med höjda temperaturer och ökad nederbörd redan är här. Kommunen behöver identifiera risker och öka beredskapen för vad ett förändrat klimat kommer föra med sig. Miljö- och klimatdirektören ska också leda arbetet med att ta fram och genomdriva olika strategier för att minska Nackas miljö- och klimatpåverkan. Direktören kommer spela en viktig roll i flera av de satsningar vi drivit igenom som del av överenskommelsen, vad gäller allt från att ta fram en plan för att minska klimat- och miljöpåverkan från livsmedelsinköp till att bevaka hur kommande stadsbyggnadsprojekt lever upp till våra hållbarhetsmål

Våra kommunala bolag skulle kunna bli kraftfulla verktyg i omställningen mot ett hållbart samhälle. Men då måste kommunen som ägare ge tydliga direktiv om hur detta ska ske. Bolagens ekonomiska kalkyler behöver ta hänsyn till livscykelkostnader. Investeringar som är lönsamma ur ett livscykelperspektiv (LCC) ska alltid genomföras och LCC-beräkningar ska alltid finnas med i beslutsunderlagen. På sikt vill vi att Nacka ska bli självförsörjande på energi och mer resilient inom fler strategiskt viktiga samhällsfunktioner, t.ex. dricksvatten. Vi vill kraftigt bygga ut laddinfrastrukturen i Nacka. Dessutom vill vi möjliggöra för kommunens elnät att via laddstationer hämta el från elfordons batterier för att kapa effekttoppar i nätet. Antalet elbilar i Nacka ökar i rask takt och en elektrifiering av fordonsflottan är avgörande för att nå klimat- och miljömålen. Vi vill också att kommunen ser till att det öppnas ett tankställe för lokalt producerad vätgas i Nacka. Vi vill se lokalt producerad biogas från vårt matavfall och eget biokol från vårt trädgårdsavfall. Vi vill utveckla kommunens återvinningscentraler till

riktiga kretsloppscentraler där reparationer, renoveringar och försäljning skapar gröna jobb och bättre tar vara på jordens resurser.

Vi vill verka för en hållbar livsstil utan bil. Vi måste låta bilägarna bära sina egna kostnader och låta marknaden styra priset på parkeringsplatser. Vi vill uppmuntra byggbolag i Nacka att erbjuda innovativa och kreativa mobilitetslösningar istället för att tvinga dem att bygga dyra parkeringsplatser. Vi vill också att de parkeringsplatser som behövs idag byggs i parkeringshus ovan jord som kan omvandlas till något annat när behovet av dem inte längre finns, istället för gatuparkering och dyra parkeringsgarage under jord. Vi är glada att som del av överenskommelsen med Alliansen kommer Nacka nu verka för att fler bilpooler etableras i kommunen, vilket kommer möjliggöra mer effektiv användning av både bilar och yta. Ett samhälle planerat utifrån människor i stället för bilar blir både trevligare och bättre för miljön. Dessutom får vi en friskare befolkning på köpet.

Cykeln är ett platseffektivt, hälsosamt och billigt alternativ till bilen och när Nacka förtätas vill vi att en större andel av resor inom och från kommunen görs med just cykel. Vi är glada att Nacka nu höjer ambitionen för hur stor andel av arbetspendlingen som ska ske med cykel, samt att kommunen revidera cykelprogrammet. Vi vill bygga flera och säkra cykelparkeringar, och införa ett låncykelsystem kompatibelt med Stockholms där även elcyklar ingår. Vi vill också styra upp parkeringen av elsparkcyklar genom att planera för och anvisa centralt belägna parkeringsplatser för dessa. Vi vill skapa tillgänglig service för cykelpendlare samtidigt som vi erbjuder arbetsträning för de som står långt från arbetsmarknaden med mobila "cykelkök" längs kommunens stora cykelstråk. Vi vill se en Östlig

förbindelse med stor kapacitet att transportera människor med mindre fokus på bilar. Istället för en vägförbindelse vill vi se en "Österled" med stadslinbana, mer tunnelbana och fler tvärförbindelser på vatten. Vi vill också verka för matarbusslinjer så att fler som bor utanför centrala Nacka enkelt kan ta sig till ett lokalt centrum och en större kollektivtrafikplats. Miljöpartiet föreslår också en modell med differentierade internräntor där investeringar som genererar mer biltrafik och därmed motverkar uppfyllelsen av kommunens miljömål belastas med högre kapitalkostnad, och där investeringar som bidrar till att uppfylla miljömålen får lägre kapitalkostnad.

Vi vill se 30 km/h som norm i centrala Nacka samt lokalcentrum för en tystare och säkrare närmiljö där vi möjliggör för tydligt uppmärkta cykelgator. Vi vill identifiera platser i Nacka som kan omvandlas till sommargångator där vi kan möjliggöra för foodtrucks, kulturupplevelser och mötesplatser för ett levande stadsrum. En möjlig plats kunde vara i Kyrkviken vid de nya badbryggorna. Centrala Nacka saknar idag ickekommersiella allmänna plaster att anordna offentliga tillställningar på och Kyrkviken har potential att bli en mötesplats för hela Nacka om vi låter människor ta plats i stället för bilar.

Socialt hållbart Nacka

Miljöpartiet vill att kommunen tar en mer aktiv roll i samhällsplaneringen när det gäller vilken typ av bostäder, lokaler och anläggningar som behövs för att bygga bort segregation och otrygghet. Vi vill se en mer blandad bebyggelse och skapa fler ickekommersiella mötesplatser där människor kan mötas och skapa nya nätverk – vår vision är 15-minutersstaden där allt du behöver finns lokalt. Social och ekologisk hållbarhet kostar pengar på kort sikt,

men ett inkluderande samhälle där alla får plats är även ekonomiskt lönsamt över tid. Nacka ska vara bäst på att vara kommun och en bra kommun bör bedömas efter hur den tar hand om sina svagaste medborgare. I staden ska alla få plats så det måste finnas fler olika typer av bostäder som fler kan ha råd med. Staden får inte delas upp i olika segregerade områden. Olika typer av bostäder ska finnas i samma kvarter för att bidra till boendeintegrationen.

I Nacka är det brist på hyresrätter. Om vi vill skapa bostäder för alla i Nacka måste vi politiker agera och ta ansvar för det den fria marknaden inte klarar av. Om marknaden självt får bestämma, riskerar nya centrala Nacka att bli en väldigt segregerad stad. Idag finns det många äldre som sitter fast i sin bostad och andra grupper som inte ens kommer in på bostadsmarknaden för att de inte når upp till hyresvärdarnas högt ställda inkomstkrav. Vi vill att kommunen inför en kommunal hyresgaranti för att underlätta för fler att skaffa en första bostad men även för att öka rörligheten på bostadsmarknaden.

Miljöpartiet vill se kommunalt ägda bostäder. Det är en lönsam investering, både ekonomiskt och socialt, och innebär att det inte bara är marknaden som styr. När vi bygger själva kan vi bryta upp bostadssegregationen och skapa ett varmare mer välkomnande samhälle. Vi kan också ställa högre krav på klimatsmart byggande och ekologisk hållbarhet. Miljöpartiet vill att kommunen bygger upp ett eget bostadsbestånd av hyresrätter i Nacka. Utöver vanliga hyresrätter kan kommunen även bygga andra bostadstyper som saknas t.ex. trygghetsboenden eller kollektiv- och generationsboenden.

Vi vill också att byggherrarna är med och bidrar till den sociala hållbarheten

genom att i alla bostadsrättsföreningar på kommunal mark, upplåta en viss procent av lägenheterna som små ungdomsbostadsrätter till ett ordentligt subventionerat pris. Bostäder för fler betyder också att det behövs en större variation och att kommunen blir mer offensiv vad gäller att uppmuntra till fler och nya boendeformer. Vi vill också se fler former av co-livingbostäder i Nacka, vilket fungerar både som en insats mot ensamhet och en resurs-effektiv boendeform.

Att ha ett jobb gör att man är delaktig, känner sig behövd och får en mindre pressad ekonomi. Ekonomisk och social trygghet är i högsta grad en folkhälsofråga. Med trygghet och trivsel ökar kreativiteten och människor vågar mer. Det krävs trygga system för att människor ska våga satsa, starta företag eller byta jobb. Men också trygga system för att arbetsgivare ska våga anställa. En del av kommunens näringslivsstrategi ska också vara att skapa flexibla fysiska miljöer för nystartade företag och att kommunen aktivt erbjuder forum för rådgivning, mentorskap och finansieringsinsatser. Vi vill skapa förutsättningar för gröna jobb och locka hit fler små och medelstora företag.

Fler flexibla arbetskontor och satellitkontor behövs för att minska resor och underlätta för nya företag att etablera sig. I omställningen till ett hållbart samhälle måste vi tänka nytt både kring resvägar och arbetsplatser. Idag är det många som har möjlighet att arbeta på distans. Det möjliggör för att kunna arbeta någon annanstans än på en traditionell arbetsplats, men även för att kunna undvika arbetsresor i rusningstrafik. Att ha ett co-working-ställe i närheten av sitt hem öppnar nya möjligheter till att slippa jobbpendla alla dagar, samtidigt som det ger social samvaro och nätverkande med människor som du inte träffar när du

sitter hemma och jobbar på distans. I stället för att planera ett Nacka utifrån privatbilism i rusningstrafik måste vi planera för nya resesätt. Om fler slipper pendla från Nacka och i stället kan hyra en plats på ett lokalt satellitkontor minskar rusningstrafiken samtidigt som det lokala näringslivet får större underlag för till exempel lunchrestauranger.

En stad kännetecknas av gemensamma, offentliga mötesplatser. Att fritt internet finns där människor är underlättar för digital kommunikation, informationsutbyte och mobilitet. Möjligheten att koppla upp sig på andra platser än arbete och hem ger större frihet för den som vill ta med sig "kontoret" och arbeta på annan plats. Det ger även den som saknar internet i det egna hemmet tillfälle att koppla upp sig. Allas tillgång till internet är både en samtids- och framtidsfråga.

Miljöpartiet vill ge alla barn och pedagoger en lugnare och tryggare lärande- och arbetsmiljö. Vi vill ha en hållbar skola och förskola där lika mycket pengar per elev ska gå till pedagogisk verksamhet och där barngrupperna blir mindre tack vare riktade medel. Vi vill satsa på fler utbildade pedagoger och mindre barngrupper i förskolan. Vi vill även att det byggs fler och mindre förskolor i stället för ett fåtal stora, genom att planera så att flera mindre förskolor inom samma geografiska område kan drivas som en större enhet. Vi vill skapa en rättvisare skola genom att skolornas lokalhyra ersätts i ett separat system vid sidan av skolpengen. Eller att extra pengar för höga lokalkostnader ersätts utöver skolchecken, något som möjliggjorts med den förändring av Skolförordningens 14:e kap. 6§ som utbildningsminister Gustav Fridolin drev igenom 2018.

Mat som är bättre för klimat och miljö är oftast bättre även för hälsan. Maten står för en stor del av vår klimatpåverkan och det är idag möjligt att på ett enkelt sätt halvera denna. I förskola- och skola grundläggs mycket av våra matvanor och i dessa verksamheter ska vegetariska alternativ alltid vara förval och animaliska produkter tillval. Kommunen har miljö- och klimatmål kopplat till livsmedelsinköp som i nuläget inte uppnås. Miljöpartiet menar att sådana mål kräver en tydlig plan och uppföljning. Vi vill att det genom "Jämföraren" ska gå att jämföra olika verksamheter inom skola och barnomsorg utifrån fler grunder än idag: exempelvis andel ekologisk och vegetarisk mat och huruvida skolan har ett tillagningskök. Vi vill också att kommunen i upphandlingar av livsmedel ställer krav som bland annat anger att antibiotika och nitrit inte får förekomma. En plan för att minska klimatpåverkan från mat som serveras i kommunens verksamheter ska tas fram tack vare överenskommelsen mellan Miljöpartiet och Alliansen. Vi vill att frukt som serveras till våra barn ska vara 100 % ekologisk och växtbaserade "mejeriprodukter" ska erbjudas i alla skolor och förskolor. Vi vill införa pedagogiska måltider där personal äter tillsammans med barnen och där lärande om skolmåltidens miljö- och hälsopåverkan integreras i undervisningen.

Elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Miljöpartiet vill skapa en mer jämlik elevhälsa. I nuläget finansieras denna via skolpengen och eftersom det inte bara är nackaelever som går i nackaskolor så är detta en fråga som behöver lyftas och diskuteras över kommungränsen. Vi vill att Nacka kommun ser över hur vi kan rikta resurser till elevhälsan på ett effektivt och rättvist sätt och lyfter frågan i Storsthlm.

Kulturen utgör en viktig demokratisk mötesplats där olika samhällsåskådningar möts och där förutsättningar för tillit och respekt skapas. Möjligheten till en meningsfull fritidssysselsättning och tilltalande och intressanta boendemiljöer är avgörande inte bara för den enskildes välmående utan också för känslan av egenmakt och engagemang. Offentlig konst kan spela en viktig roll i stadsutvecklingen och för att lyfta områden. Miljöpartiet vill ha mer konst i lokalsamhället, lyfta fram lokala konstnärer och ge medborgarna större inflytande över vilken typ av konst som väljs. Vi vill att en procent vid ny-, om- och tillbyggnader ska gå till att förse offentliga utrymmen med konst eller konstnärlig gestaltning

För att skapa ett inkluderande och öppet Nacka fritt från diskriminering behöver normer kunna ifrågasättas, mångfalden synliggöras och fördomar bemötas öppet. Kultursektorn är en viktig arena för diskussion, påverkan och förändring. I vardagen är bibliotek en mötesplats för alla – med böcker, ord, berättelser och kultur. Betydelsen som ett bibliotek har för platsen, individen och samhället är närmast ovärderlig. Miljöpartiet vill att Nacka planeras utifrån kulturen och att våra offentliga miljöer smyckas av mer konst. Vi vill även öka konsumtion av kultur i stället för varor och därför satsa på fler kreativa och kulturella näringar i kommunen. Här tror vi att en kultursamordnare kan spela en viktig roll, inte minst när Nacka växer och förutsättningar för kulturutövande förändras. För att göra fritidsaktiviteter mer tillgängliga föreslår vi en Fritidsbank där kommuninvånare kan låna utrustning som rullskridskor, mountainbike, volleybollset och annat gratis.

Att lägga resurser på förebyggande arbete är viktigt och samhälls-ekonomiskt lönsamt, även om det kan ta tid innan effekten av satsningarna visar sig. På längre sikt innebär dock förebyggande och stödjande arbete även en ekonomisk vinst. Miljöpartiet vill arbeta långsiktigt och satsa resurser på människor i behov av stöd, samt på hälsa och välbefinnande för unga och äldre. Vi vet att skolan skapar förutsättningar för resten av livet och satsar därför mer på det så kallade strukturtillägget som går till skolor där eleverna har socioekonomiska förutsättningar som ökar risken att de inte klarar sin skolgång. Vi vill ge ökade resurser till förebyggande insatser och till stödinsatser med särskilt fokus på yngre personer med beroendeproblematik då vi ser att det bland Nackas ungdomar finns ett stort missbruk jämfört med andra kommuner. Missbruk innebär stora kostnader för samhället och drabbade individer utsätts för lidande. Alla som har behov ska i ett tidigt skede erbjudas behandling för att kunna bryta sitt beroende. En minskning av missbruket innebär stora vinster både för kommunen, för individen och hans anhöriga.

Att Nackas medborgare på äldre dagar kan behålla sin hälsa och tillhöra ett socialt sammanhang är viktigt både för välbefinnande och livskvalité. Att arbeta hälsofrämjande är att arbeta förebyggande och undvika exempelvis sjukdom och fallskador. Att vara frisk kan också betyda att individen blir mer självständig och mindre beroende av hjälp utifrån. Äldreomsorgen ska alltid erbjuda god, närlagad, näringsrik och ekologisk mat. Äldre som är beroende av hemtjänst bör kunna välja att äta en måltid om dagen tillsammans med andra.

Nyanlända är speciellt utsatta på bostadsmarknaden eftersom de till en

början saknar nätverk i det svenska samhället. Vi vill att kommunen mer stöttar de ideella krafter som verkar i kommunen och också verkar för att fler familjer ska öppna sina hem för nyanlända. Miljöpartiet vill se att även kommunalt ägda aktörer verkar inom vuxenutbildningen både vad gäller SFI och samhällsorientering men också vad gäller de övriga kurser som finns inom Komvux. Eftersom kommunen är en stor arbetsgivare på området utbildning så skulle kommunala alternativ inom dessa områden även kunna användas för att snabbt ställa om resurser och kompetens för att möta nya behov som uppstår.

Ekonomiskt hållbart Nacka

Det finns begränsningar för vad vår jord klarar av och vårt samhälle och ekonomi måste växa med hänsyn till att det faktiskt finns ekologiska gränser. Det är politikens ansvar att forma marknadens förutsättningar så att resurser används i överensstämmelse med villkoren för ett hållbart samhälle. När det ekonomiska systemet krockar med det ekologiska systemet är det ekonomin som måste anpassas. Det handlar om några självklara principer. Det som är bra för människor och miljö ska vara billigt, det som är dåligt ska vara dyrt och det som är alltför skadligt ska förbjudas.

Den ekonomiska politiken ska sträva efter jämlikhet. Det är en viktig grund för samhällets och människors välbefinnande. Jämlikhet handlar inte om likhet utan om att ge alla möjlighet att utifrån sina egna förutsättningar. I samhällen med ökande ojämlikhet bryts framtidstron ner och den sociala oron ökar.

I praktiken betyder detta att politiken måste vara beredd att styra ekonomin mot ett mer hållbart samhälle. Vi måste kunna göra investeringar som är

långsiktigt hållbara, även om de kostar mer just nu. För detta behövs livscykelanalyser vid investeringar, satsningar på återbruk och återvinning och ett förebyggande arbete för människors välmående. För att värna miljön och öka resurseffektiviteten måste Nacka satsa mer på delningsekonomi där vi ger varandra tillgång till saker, ytor, transporter, tid, data eller kompetens som annars underutnyttjas. Vi vill också skyndsamt genomföra alla investeringar som är ekonomiskt lönsamma, just för att de är ekonomiskt lönsamma och sparar skattepengar åt kommunens medborgare. Tyvärr verkar Alliansen ha fastnat i en ålderdomlig syn på investeringar som i dagens moderna samhälle både är ekonomiskt och ekologiskt ohållbar.

Nacka ska ha en konkurrenskraftig egen produktion av välfärdstjänster. Dels för att kunna erbjuda medborgarna valfrihet, men också för att kompetens alltid ska finnas i kommunens egen organisation. Idag saknar kommunen helt egen produktion inom hemtjänsten vilket både inskränker medborgarnas valfrihet och begränsar kommunens egen kompetens. Miljöpartiet vill ha en personligare hemtjänst där det inte ständigt ska vara ny personal som kommer hem till den äldre. I nuläget träffar en äldre person med hemtjänst väldigt många vårdanställda, vilket gör det svårare att bygga en tillitsfull relation. Att bli äldre i Nacka ska kännas tryggt och lugnt, därför budgeterar vi för ytterligare pengar till kontinuitetsbonusen till hemtjänstutförare som planerar sin verksamhet så att den äldre har ett fåtal anställda som hen möter i sitt hem.

En fråga som aktualiserats på senare år är hur mycket det egentligen går att effektivisera inom den kommunala verksamheten eftersom sparbetning förr eller senare riskerar gå ut över medarbetarnas hälsa. Utbrändhet är

något som stadigt ökar och Miljöpartiet vill att kommunen ska bli mer lyhörd på signaler om för hög arbetsbelastning inifrån den egna organisationen. Vi vill kunna erbjuda personalen vidareutbildning, stöd och mer handledning. Vi vill också att kommunen ser över vilka arbetsplatser som skulle kunna flyttas till olika typer av kontorslokaler utanför stadshuset, och hur planerat distansarbete kan användas för att råda bot på den akuta lokalbrist som uppstått i stadshuset.

Miljöpartiet vill se ”grön skatteväxling” i Nacka som ett verktyg i omställningen mot en hållbar kommun. Det innebär att sådant som är miljöfarligt ”beskattas” och subventionerar klimat- och miljövänligare alternativ. Det är ett bra ekonomiskt styrmedel vi kan använda oss av för att nå våra hållbarhetsmål. Genom att t.ex. införa ”grön skatteväxling” inom bygglovs- taxan kan vi gynna goda exempel på byggnadsteknik samtidigt som mindre bra sätt att bygga på sett till klimat- och miljöpåverkan missgynnas. I Nacka står bostäder och lokaler för drygt en tredjedel av kommunens energiförbrukning och den måste ner om vi ska nå klimatmålen. För att få fart på och stimulera ett hållbart byggande i kommunen föreslår Miljöpartiet att bygglovsavgiften för hus som uppfyller kraven för passivenergihus sänks eller slopas. Vårt förslag är kostnadsneutralt för kommunen eftersom förslaget finansieras genom högre bygglovs- avgifter för mindre miljövänliga hus.

Miljöpartiet vill att kommunen slutar tvinga byggherrar att bygga parkeringsplatser till subventionerat pris via parkeringsnormen. Byggherrar och fastighetsägare bör själva få ta fram och utforma parkerings- och mobilitetslösningar som är yteffektiva. Det skulle ge möjlighet till gatu- och bebyggelselösningar där gång- och cykeltrafik är norm och där mellanrummen kan

utnyttjas till lek och sociala aktiviteter. Just här vill vi att marknaden får bestämma mer och att den som önskar bygga ett hus med väldigt få p-platser ska ha rätt att göra det. En hög parkeringsnorm är både ohållbar och kostsam eftersom p-platser ofta måste sprängas ned i garage under mark. En kostnad som sedan tas ut genom högre avgifter för alla, även de som helt saknar bil.

Miljöpartiet vill se nya och mer korrekta metoder för att räkna på investeringar. Vi har vid ett flertal tillfällen föreslagit att investeringar som är direkt ekonomiskt lönsamma ska brytas loss ur den vanliga investeringsbudgeten och genomföras omgående eftersom de får en positiv inverkan på kommunens budget. Tyvärr sätter man idag först en investeringsram och prioriterar sedan olika investeringar utifrån denna. Nu ser vi kostnaderna av att *inte* ha gjort lönsamma investeringar tidigare - hade Nacka köpt in solceller och energieffektiviserat kommunens fastigheter för några år sedan hade vi nu kunnat spara stora summor i lägre energikostnader. Vi vill genomföra alla ekonomiskt lönsamma investeringar i byggnader, vägnät och gatubelysning m.m. skyndsamt.

Solceller för lokal elproduktion och solvärme som vi föreslagit i olika projekt är idag ekonomiskt lönsamma investeringar om man ser till investeringens hela livslängd. Samtidigt är satsningar på solenergi också bra för klimat och miljö. Den typen av investeringar är helt nödvändiga om vi ska klara de globala klimat- och miljömålen. Vi är glada att överenskommelsen vi gjort med Alliansen inkluderar en stor satsning på solenergi, både egenproducerad sådan och inköpt via PPA (Power Purchase Agreements).

Vi vill också att kommunen i alla markanvisningsavtal kräver att byggherrarna sätter upp egna solceller eller upplåter yta på sina tak och upphandlar solceller via PPA. Internationellt är PPA en erkänd affärsmodell för solcellsinvesteringar och EU listar PPA som en av nycklarna till ett fossilfritt samhälle. En ekonomisk fördel för kommunen med PPA är att det inte blir någon investeringskostnad eller bindning av kapital, och att vi slipper alla problem som är förknippade med att äga. Kostnaden för solcellerna sprids istället ut över många år till ett i förväg förhandlat fast pris per kWh. Vidare är det bra för det lokala näringslivet om kommunen på allvar kommer i gång med PPA och upphandlar lokalproducerad solceller. För klimatet och miljön spelar det ingen roll vem som äger en solcellsanläggning, det viktigaste är att investeringen blir av.

Hittat några förslag du gillar?
Gå med i Miljöpartiet!

mp.se/bli-medlem

miljöpartiet
de gröna